

HMN Naturgas I/S
v/ advokat Poul Heidmann
Advokatfirmaet Bruun og Hjejle
phe@bruunhjejle.dk

Slotsholmsgade 10-12
1216 København K
Telefon 72 28 24 00
Fax 72 28 24 01
oim@oim.dk
www.oim.dk

Sagsnr.
2012-00726

Vedrørende godkendelse vedtægterne for HMN Naturgas I/S

Doknr.
81269

Ved brev af 8. juni 2010 klagede formanden for HMN Naturgas I/S, Jens Grønlund, til det tidligere Indenrigs- og Sundhedsministerium, nu Økonomi- og Indenrigsministeriet, over de vilkår, på hvilke Statsforvaltningen Hovedstaden den 10. maj 2010 havde godkendt vedtægterne for det nye kommunale fællesskab HMN Naturgas I/S.

Dato
17-04-2013

Økonomi- og Indenrigsministeriet har nu færdigbehandlet sagen. Ministeriet skal beklage den lange sagsbehandlingstid.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har truffet følgende afgørelse i sagen:

Økonomi- og Indenrigsministeriet kan godkende udkastet til vedtægter for HMN I/S, selv om disse ikke godkendes af alle de deltagende kommunalbestyrelser i et møde, på betingelse af, at der i vedtægterne foretages følgende ændringer:

I § 7, stk. 2, ændres "Repræsentantskabsmøder" til: "Ordinære repræsentantskabsmøder".

I § 7, stk. 3, tilføjes et nyt 2. pkt. med følgende ordlyd: "Ekstraordinære repræsentantskabsmøder indkaldes med mindst 14 dages varsel ved brev til hver enkelt repræsentant og de tilsluttede kommuner."
(Spørgsmål 1)

Økonomi- og Indenrigsministeriets godkendelse af vedtægterne for HMN I/S er herudover betinget af følgende ændringer af udkastet til vedtægter:

I § 7, stk. 7, udgår nr. 3, og nr. 4 og 5 bliver nr. 3 og 4.

I § 8, stk. 7, ændres "sammenslutning med andre selskaber, salg af datterselskaber og selskabets opløsning" til: "sammenslutning med andre selskaber og salg af datterselskaber".

Følgende bestemmelse tilføjes som § 8, stk. 8:

"I det omfang repræsentantskabets beslutninger efter disse vedtægter, herunder om vedtægtsændringer, ændrer de beføjelser, som interessenterne har afgivet til selskabet, eller ændrer indholdet af vilkårene for afgivelsen af beføjelserne, skal beslutningerne godkendes af de deltagende kommunalbestyrelser i et møde."

I § 16 udgår stk. 1, og stk. 2 og 3 bliver stk. 1 og 2.
(Spørgsmål 2)

Økonomi- og Indenrigsministeriet finder ikke, at der ud over lovgivningens krav om, at HNG I/S skal aflægge regnskab efter reglerne i årsregnskabsloven, skal stilles krav om, at HNG I/S skal aflægge regnskab efter de kommunale regnskabsregler. (Spørgsmål 3)

Nedenfor følger en beskrivelse af sagen og den nærmere begrundelse for Økonomi- og Indenrigsministeriets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved brev af 20. november 2009 med bilag anmodede De som advokat for HMN Naturgas I/S Statsforvaltningen Hovedstaden om at godkende likvidationen af det kommunale fællesskab Hovedstadsregionens Naturgasselskab I/S (herefter: HNG) og vilkårene herfor samt stiftelse af og vedtægterne for det nye kommunale fællesskab HMN Naturgas I/S.

Et tilsvarende brev blev sendt til Statsforvaltningen Midtjylland, der anmodedes om at godkende likvidationen af Naturgas Midt-Nord I/S (herefter: MN) og vilkårene herfor, likvidation af et selskab benævnt HMN I/S (et selskab, der havde til formål at koordinere HNGs og MNs gældsafvikling) samt stiftelse af og vedtægterne for det nye kommunale fællesskab HMN Naturgas I/S.

Det fremgår bl.a. af Deres henvendelser, at baggrunden for anmodningerne var, at repræsentantskaberne for HNG og MN tilsluttede sig en fusion til selskabet HMN Naturgas I/S (herefter: HMN I/S) med virkning fra den 1. januar 2010. HNGs repræsentantskab traf enstemmigt beslutning herom den 6. november 2009. 44 af 49 medlemmer af repræsentantskabet var til stede. MNs repræsentantskab traf enstemmigt beslutning herom den 13. november 2009. 45 af 50 medlemmer af repræsentantskabet var til stede.

Det fremgår videre, at HMN I/S bliver det nye fusionerede fællesskab, som HNGs og MNs rettigheder, pligter og ejerandele i datterselskaber overføres til. Det nye interessentskab har samtlige interessentkommuner, i alt 57, i de to tidligere selskaber som interessenter.

I henvendelserne beskrives endvidere baggrunden for beslutningen om at fusionere. Det anføres bl.a., at de kommunale fællesskaber siden 2000 har arbejdet tæt sammen og etableret en række fælles funktioner og allerede i vidt omfang driver de kommunale fællesskaber som én virksomhed. Formålet med fusionen er at fuldende denne proces, således at man forenkler ledelsesstrukturen og skaber et yderligere grundlag for en effektivisering af driften.

Det fremgår, at interessentkommunerne vederlægges med interessentskabsandelene i det fusionerede fællesskab for overførelsen af de eksisterende selskabers aktiver og passiver til det fusionerede selskab. En interessents andel i det fusionerede fællesskab svarer til den andel, som interessents indskud i det fusionerede fællesskab udgør af det samlede indskud. For at sikre, at HNG og MN indskyder lige store værdier i det fusionerede fællesskab, har parterne aftalt, at de hidtidige interessentkommuners oprindelige indskud og forrentningen heraf pr. 31. december 2008 udbetales til interessentkommunerne fratrukket indskudskapitalen i det nye selskab, jf. nærmere et notat af 26. august 2009 fra revisionsaktieselskabet PricewaterhouseCoopers vedlagt Deres henvendelse til Statsforvaltningen Hovedstaden. Notatet indeholder et bilag dateret 29. april 2009 med angivelse af kommunernes forrentede indskud i de eksisterende selskaber, ejerandel af, mandatfordeling og indskud i det fusionerede selskab, samt de beløb, der udbetales til kommunerne ved fusion.

Det anføres i Deres henvendelser, at vedtægterne for det fusionerede fællesskab i vidt omfang svarer til vedtægterne for HNG og MN med de fornødne tilpasninger som følge af fusionen.

Ved brev af 8. december 2009 meddelte Statsforvaltningen Midtjylland Dem, at statsforvaltningen ville være indstillet på at godkende de i brev af 20. november 2009 skitserede vilkår for ophævelsen af MN, når statsforvaltningen har modtaget de i fællesskabet deltagende kommunalbestyrelses tiltrædelse af vilkårene for fællesskabets opløsning.

Efter afholdelse af et møde samt udveksling af yderligere korrespondance med Dem, herunder fremsendelse af et foreløbigt udkast til afgørelse i sagen, skrev Statsforvaltningen Hovedstaden ved brev af 22. december 2009 bl.a. følgende i et brev til Dem:

”Godkendelse af vedtægter for HMN Naturgas I/S

[Statsforvaltningen har] efter omstændighederne besluttet, at vi godkender vedtægterne for HMN Naturgas I/S på den betingelse, at vedtægterne tilrettes efter vores bemærkninger og godkendes af deltagerkommunernes kommunalbestyrelser i et møde.

Nedenfor følger vores nærmere bemærkninger om, hvilke bestemmelser der skal ændres eller tilføjes.

Vi er opmærksomme på, at bemærkningerne i et vist omfang knytter sig til bestemmelser, som indgik i vedtægterne for HNG I/S, som vi tidligere har godkendt.

At vi nu har bemærkninger til disse bestemmelser, enten som led i vores legalitets- eller hensigtsmæssighedstilsyn er udtryk for en fornyet vurdering af bestemmelserne på baggrund af vores senere erfaringer vedrørende kommunale fællesskaber.

På denne baggrund kan vi efter dialog med HNG ... og MN ... tilkendegive, at vi er rede til at drøfte de nedenfor fastsatte vilkår med henblik på at vurdere disses hensigtsmæssighed og nødvendighed.

...

Indtil videre fastsættes følgende vilkår:

...

Vedtægternes bestemmelser om regnskab

...

Kommunale fællesskaber er omfattet af de almindelige regler i kommunestyrelsesloven om kommuners regnskaber.

Afhængig af fællesskabets opgaver kan der desuden gælde specifikke regnskabskrav i den særlovgivning, som gælder for fællesskabets virksomhed.

Et kommunalt fællesskabs årsregnskab skal inden udgangen af september måned sendes til tilsynsmyndigheden sammen med revisionsberetningen og de afgørelser, som det kompetence fællesskabsorgan har truffet i forbindelse hermed.

Vi finder derfor, at der skal indsættes bestemmelser i vedtægterne om, at fællesskabets regnskabsafregning sker efter kommunestyrelsesloven og desuden efter eventuel gældende særlovgivning. Det skal desuden fremgå, at årsregnskabet sendes til de deltagende kommuner og til statsforvaltningen inden udgangen af september måned sammen med

revisionsberetningen og de afgørelser, som repræsentantskabet har truffet i forbindelse med revisionsberetningen.

Vedtægternes bestemmelser om beslutninger, der kræver vedtagelse i deltagerkommunerne og eventuelt tilsynets godkendelse

Det skal klart fremgå af samarbejdsaftalen for et kommunalt fællesskab, hvilken kompetence de deltagende kommunalbestyrelser har overført til fællesskabet. Beslutninger om ændring af samarbejdsaftalen for et kommunalt fællesskab skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

Beslutninger om optagelse af en ny deltager i fællesskabet eller om ophævelse af fællesskabet er eksempler på ændringer, som kræver godkendelse i deltagerkommunernes kommunalbestyrelse og af tilsynsmyndigheden.

Dette gælder også, hvis en deltager ønsker at udtræde af fællesskabet i en situation, hvor der ikke er hjemmel i samarbejdsaftalen til denne udtræden, men hvor opsigelsen blot accepteres af de øvrige deltagere.

...

Vi har forstået [udkastet til vedtægternes] § 2, stk. 2, således, at HMN I/S kan overlades kompetence til at varetage andre opgaver i tilknytning til distribution af naturgas end de opgaver, som er nævnt i § 2, stk. 1.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har den 20. november 2003 udtalt følgende:

"Indenrigs- og Sundhedsministeriet skal bemærke, at det efter ministeriets opfattelse klart skal fremgå af vedtægterne for et kommunalt fællesskab, hvilke kompetencer de deltagende kommunalbestyrelser har overført til fællesskabet.

Dette indebærer, at ændringer i et kommunalt fællesskabs kompetence, herunder ved deltagernes løbende overførsel af kompetence til det kommunale fællesskab, tilsvarende som udgangspunkt kræver en ændring af vedtægterne. En sådan ændring vil efter ministeriets opfattelse som udgangspunkt skulle vedtages af kommunalbestyrelserne i deltagende kommuner og vil skulle godkendes af tilsynsmyndigheden. ...

Det er imidlertid Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at det kan fastsættes i vedtægterne for et kommunalt fællesskab, at løbende overførsel af nærmere angiven kompetence til det kommunale fællesskab – der ligger inden for fællesskabets formålsbestemmelse – kan aftales mellem fællesskabet og de kommuner, der konkret ønsker at overføre kompetence, uanset at det fremgår af vedtægterne for fællesskabet, at vedtægtsændringer kræver vedtagelse i samtlige kommunalbestyrelser. En sådan aftale vil dog efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse kræve tilsynsmyndighedens godkendelse og vil skulle optages som et bilag til vedtægterne."

Statsforvaltningen vil på denne baggrund kunne godkende bestemmelsen i § 2, stk. 2, under forudsætning af, at det tilføjes til bestemmelsen, **at** tilsynsmyndigheden skal godkende sådanne aftaler om yderligere kompetenceoverførsel til HMN I/S, og **at** aftalerne skal optages som bilag til vedtægterne.

Vi finder desuden, at en række bestemmelser i vedtægterne skal suppleres med bemærkning om, at beslutninger af den angivne type kræver vedtagelse i samtlige deltagende kommuners kommunalbestyrelser, idet sådanne beslutninger vil betyde ændringer af fællesskabets opgaver og formål eller af forudsætningerne for kommunalbestyrelsens afgivelse af beføjelser:

..."

Ved e-post af 13. januar 2010 til Statsforvaltningen Hovedstaden fremsendte De et notat af samme dato med bilag. Notatet indeholdt bemærkninger fra Dem til de vilkår for godkendelsen, som statsforvaltningen stillede i sit brev af 22. december 2009.

Af notatet fremgår vedrørende vilkåret om, at HMN I/S skal aflægge regnskab efter de kommunale regnskabsregler bl.a., at det følger af § 47 i lov om naturgasforsyning fra 2000, at kommunale naturgasselskaber skal aflægge regnskab efter årsregnskabsloven, og at kravet om, at naturgasselskaber skal aflægge regnskab efter de regler, der gælder for kommuner, må anses for bortfaldet ved særlovgivningen.

Den del af notatet (afsnit 1.3), der vedrører vedtægternes bestemmelser om beslutninger, der kræver vedtagelse i deltagerkommunerne og eventuelt tilsynets godkendelse, indeholder bl.a. følgende:

"Vedtægternes § 2 afgrænser HMNs aktivitetsområde i overensstemmelse med naturgasforsyningslovens regulering af kommunalt ejede naturgasforsyningsselskaber. Udtrykket "i tilknytning til" i § 2, stk. 2, er således en reference til naturgasforsyningslovens regler om nært tilknyttet virksomhed i lovens § 5, stk. 3. Vedtægterne læst i sammenhæng med lovgivningen fastlægger derfor endelig, hvilke typer opgaver HMN kan påtage sig, herunder gennem udskilte datterselskaber.

Det er på baggrund af naturgasforsyningslovens udtømmende regulering af, hvilke opgaver kommunalt ejede naturgasforsyningsselskaber kan påtage sig, herunder gennem datterselskaber, min opfattelse, at vedtægternes § 2, stk. 2, ikke giver anledning til tvivl om, hvilke opgaver HMN kan udføre."

I samme afsnit i notatet anfører De som argumenter for, at repræsentantskabet i overensstemmelse med udkastet til vedtægter skal kunne træffe de af statsforvaltningens afgørelse omhandlede beslutninger uden vedtagelse i hver af de deltagende kommunalbestyrelser bl.a., at de deltagende kommunalbestyrelser har instruktionsbeføjelse over for de af dem udpegede medlemmer af repræsentantskabet, og at visse af disse repræsentantskabsbeslutninger ifølge vedtægterne skal prøves af tilsynet, hvorved der kan tages højde for de indsigelser, en enkelt kommune måtte have i forhold til en beslutning, at repræsentantskabet reelt tømmes for kompetence, når samtlige kommunalbestyrelser skal tiltræde beslutninger, og at en sådan procedure skaber en uhensigtsmæssig og usmidig beslutningsstruktur for et selskab med et stort antal interessenter, der varetager en afgørende samfundsmæssig og almennyttig opgave.

Endvidere fremgår det af notatet, at kun de allermest vidtgående beslutninger efter Deres opfattelse må anses at have en karakter, der gør det nødvendigt, at samtlige deltagende kommunalbestyrelser skal godkende dem.

For så vidt angår kravet om, at vedtægterne for HMN I/S skal godkendes af de deltagende kommunalbestyrelser, fremgår af Deres notat bl.a., at meget taler for, at statsforvaltningen har mulighed for at stille krav om, at vedtægterne skal godkendes af kommunalbestyrelserne. Det anføres hertil, at sagen imidlertid er særegen, idet de nye vedtægter træder i stedet for vedtægterne for HNG og MN. Kommunalbestyrelserne har således allerede afgivet den kompetence til henholdsvis HNG og MN, som herefter overgives HMN I/S. Det er et rent formelt forhold, at selskaberne nu sammenlægges. De bemærker i den forbindelse, at ingen af de involverede statsforvaltninger har haft bemærkninger til opgørelsen af det økonomiske mellemværende, hvilket må anses for at være den væsentligste faktor i forbindelse med fusionen.

I et notat med bilag om beslutningskompetence i forbindelse med opløsning m.v. af § 60-fællesskaber, dateret 21. januar 2010, som De har sendt til Statsforvaltningen Hovedstaden, fremgår bl.a., at HNG og MN blev etableret i hhv. 1979 og 1983, og at ændringer af vedtægterne for HNG og MN samt optagelse af nye interessenter i tidens løb er blevet gennemført med tilsynsmyndighedernes godkendelse, uden at der

på noget tidspunkt fra tilsynsmyndighedernes side blev stillet krav om godkendelse af ændringerne af alle de deltagende kommunalbestyrelser i møde.

Notatet indeholder endvidere bl.a. en beskrivelse af § 60 i lov om kommunernes styrelse samt af kommunalbestyrelsens kompetence over for repræsentanter i et kommunalt fællesskab, herunder navnlig adgangen til instruktionsbeføjelse. I forlængelse heraf anføres vedrørende betydningen af, at der er etableret et ledelsesorgan i interessentskabet:

”Overordnede ledelsesorganer i form af repræsentantskabet skal sikre, at interessenter kan gøre deres indflydelse på selskabets forhold gældende på en smidig og for selskabets drift hensigtsmæssig måde.

Interessenternes deltagelse i repræsentantskabet erstatter således behovet for, at den enkelte interessent skal godkende de beslutninger, der ved vedtægtsbestemmelser er henlagt til repræsentantskabet. Det har i den forbindelse særligt betydning, at den enkelte kommunalbestyrelse kan instruere sin(e) repræsentant(er), i det omfang kommunalbestyrelsen måtte ønske dette.

...

Sammenfattende kan det således anføres, at kompetencefordelingen originært er sket med kommunalbestyrelsernes oprindelige godkendelse af vedtægterne suppleret med tilsynsmyndighedernes godkendelse. Ved denne oprindelige beslutning har kommunalbestyrelserne bemyndiget repræsentantskabet til at træffe visse essentielle beslutninger med kvalificeret flertal. Repræsentantskabets kompetence er således afledt af de enkelte kommunalbestyrelseres beslutning om at tiltræde interessentskabet.”

Vedrørende statsforvaltningens krav om, at HNMs vedtægter skal godkendes af kommunalbestyrelserne i de deltagende kommuner i et møde fremgår af Deres notat endvidere bl.a. følgende:

”Herudover bemærkes, at vedtægtsændringerne – ud over den formelle ændring, hvorved HNG og MN sammenlægges – ikke indebærer afvigelser fra kommunalbestyrelsernes forudsætninger i forbindelse med etableringen af selskaberne. Der er således tale om mindre tilpasninger, hvoraf en række er en naturlig følge af fusionen og må anses som afledte heraf.

Det er givet, at i det omfang, der er tale om vedtægtsændringer, der ikke indeholder realitetsændringer eller kompetenceoverdragelse, kan de vedtages af repræsentantskabet uden godkendelse af de enkelte deltagere. Det samme må gøre sig gældende for de ændringer, der er afledt af beslutningen om fusion, hvis synspunktet om, at fusionen ikke skal godkendes af de deltagende kommunernes kommunalbestyrelser, lægges til grund. Og endelig må det antages, at de deltagende kommuner i ganske vidt omfang har overladt kompetence til repræsentantskabet til at træffe beslutning om vedtægtsændringer, således at alene ændringer, der ganske ændrer selskabets virke eller som indebærer at selskabets drift og aktiviteter afvikles og ophører, skal træffes af interessenterne selv i regi af de deltagende kommunernes kommunalbestyrelser.”

Ved brev af 10. maj 2010 til Dem traf Statsforvaltningen Hovedstaden fornyet afgørelse om en betinget godkendelse af vedtægterne for HMN I/S. Af afgørelsen fremgår bl.a. følgende:

”Regelgrundlag

...

Kommunalbestyrelsernes godkendelse af samarbejdsaftalen

...

Ifølge Indenrigsministeriets praksis kræver **ændringer** af fællesskabets opgaver og formål og af forudsætningerne for kommunalbestyrelsens afgivelse af beføjelser, godkendelse af

kommunalbestyrelserne i de deltagende kommuner. Der henvises til Indenrigsministeriet brev af 3. januar 2002 til Miljølaboratoriet Storkøbenhavn I/S og brev af 24. januar 2002 til I/S Vestforbrænding, ...

Det fremgår af kommunestyrelseslovens § 60, stk. 2, at aftaler om kommunale samarbejder kan **ophæves**, hvis deltagerne er enige om det.

Det følger af bestemmelsen, at en beslutning om ophævelse af et kommunalt fællesskab som udgangspunkt kun kan træffes af fællesskabets deltagere, dvs. interessentkommunerne, og ikke af fællesskabsorganet, idet "deltagerne" ikke er den samme myndighed som fællesskabsorganet.

Regnskabsaflæggelse

Kommunestyrelseslovens regler om regnskab og revision finder også anvendelse for kommunale fællesskaber.

Tilsynet på det kommunaløkonomiske område omfatter som følge af tilsynets karakter af at være et legalitetstilsyn en stillingtagen til, hvorvidt det kompetente fællesskabsorgans behandling af budget og regnskab og økonomiske dispositioner i øvrigt er i overensstemmelse med skrevet og uskrevet ret, herunder offentligretlige retsgrundsætninger som f.eks. grundsætningen om økonomisk forsvarlig forvaltning. Dette indebærer bl.a., at statsforvaltningen tager stilling til, om fællesskabsorganet har behandlet årsregnskabet i overensstemmelse med bestemmelsen i kommunestyrelseslovens § 45, stk. 2.

Det kan ikke antages at være muligt for kommunale fællesskaber alene at aflægge regnskab efter årsregnskabslovens regler. Der skal således aflægges regnskab efter det kommunale budget og regnskabssystem, ... Der er ikke noget til hinder for, at der som et tillæg udarbejdes et regnskab efter årsregnskabslovens regler.

...

Statsforvaltningens/ statsforvaltningernes afgørelse

...

1. Deltagerkommunernes godkendelse af vedtægterne for det nye selskab HMN I/S

Som anført ovenfor skal en beslutning om overførsel af kompetence til et kommunalt fællesskab træffes af kommunalbestyrelsen i et møde, jf. kommunestyrelseslovens § 60. Dette indebærer, at deltagerkommunernes kommunalbestyrelser i et møde skal godkende samarbejdsaftalen for et kommunalt fællesskab.

Deltagerkommunerne besluttede ved dannelsen af henholdsvis HNG I/S og MN I/S, at de ønskede at indgå i de pågældende kommunale fællesskaber på de vilkår, som var anført i fællesskabernes vedtægter, herunder at repræsentantskaberne i de to fællesskaber kunne beslutte en fusion af fællesskaberne.

Ved dannelsen af HMN I/S stiftes der imidlertid et nyt kommunalt fællesskab, som er en ny juridisk person, der adskiller sig fra HNG I/S og MN I/S.

Deltagerkommunernes kommunalbestyrelser skal derfor tage stilling til, om de ønsker at indgå i fællesskabet HMN I/S på de vilkår, som er anført i udkastet til vedtægter.

At vedtægternes indhold i overvejende grad svarer til indholdet i vedtægterne for HNG I/S og MN I/S kan ikke ændre dette forhold.

Vi finder derfor fortsat, at deltagerkommunernes kommunalbestyrelser skal godkende vedtægterne for HMN I/S i et møde. Først herefter vil statsforvaltningen endelig kunne godkende vedtægterne for det nye selskab.

2. Regnskab

... Vi finder ... fortsat, at det skal indføres i vedtægterne, at HMN I/S skal aflægge regnskab efter kommunestyrelseslovens regler.

Vi har ved denne vurdering lagt vægt på, at der ikke i naturgaslovens § 47 eller bestemmelsens forarbejder er hjemmel til at fravige kravet om regnskabsaflæggelse efter kommunestyrelsesloven.

Det forhold, at vi beklageligvis ikke har været opmærksomme på, at HNG I/S's regnskaber ikke er udarbejdet efter reglerne i kommunestyrelsesloven, men alene efter årsregnskabsloven, medfører efter vores opfattelse ikke, at vi kan fravige kravet om, at HMN I/S skal aflægge regnskab efter reglerne i kommunestyrelsesloven.

3. Vedtægternes bestemmelser om beslutninger, der kræver vedtagelse i deltagerkommunerne og eventuelt tilsynets godkendelse

§ 2, stk. 2 – selskabet kan påtage sig andre opgaver i tilknytning til distribution af naturgas

Baggrunden for, at vi i vores brev af 22. december 2009 havde bemærkninger til vedtægternes § 2, stk. 2, var, at vi opfattede bestemmelsen som en adgang til løbende kompetenceoverførsel.

Med henvisning til selskabets oplysninger vedrørende indholdet af § 2, stk. 2, ... kan vi godkende bestemmelsen, hvis den suppleres med en henvisning til naturgaslovens § 5, sådan at det klart fremgår af vedtægterne, hvilke opgaver HMN I/S skal udføre, og dermed hvilken kompetence deltagerkommunerne har overladt til HMN I/S.

...

Vores bemærkninger til øvrige bestemmelser i vedtægterne:

Som det fremgår ovenfor under § 2, stk. 2, skal det klart fremgå af samarbejdsaftalen for et kommunalt fællesskab, hvilken kompetence de deltagende kommunalbestyrelser har overført til fællesskabet.

Vi skal i den forbindelse henvise til, at ændringer i et kommunalt fællesskabs kompetence, herunder ved deltagernes løbende overførsel af kompetence til det kommunale fællesskab, tilsvarende kræver en ændring af samarbejdsaftalen. En sådan ændring vil skulle vedtages af kommunalbestyrelserne i de deltagende kommuner i et møde og godkendes af tilsynsmyndigheden ... Optagelse af en ny deltager i fællesskabet eller ophævelse af fællesskabet er eksempler på beslutninger, som udgør en sådan ændring af samarbejdet og dermed samarbejdsaftalen.

Efter vores opfattelse vil det derfor ikke være i overensstemmelse med kommunestyrelseslovens § 60, stk. 1, eller med kommunallovgivningens forudsætninger, at en kommunalbestyrelse overlader sin kompetence til at træffe beslutning om ændring af samarbejdsaftalen, herunder beslutninger om indtræden af yderligere deltagere eller ophævelse af samarbejdsaftalen, til fællesskabsorganet.

Dette var baggrunden for, at vi i vores brev af 22. december 2009 anførte, at en række bestemmelser i vedtægterne skulle suppleres med bemærkninger om, at beslutninger af den angivne type kræver vedtagelse i samtlige deltagende kommuners kommunalbestyrelser.

Deltagerkommunernes godkendelse skal i disse tilfælde ske i form af en godkendelse af selve beslutningen og/eller en godkendelse af de ændrede vedtægter.

Deltagerkommuner kan dog i samarbejdsaftalen fastsætte bestemmelser, der giver fællesskabsorganet beføjelser til at træffe fremtidige beslutninger, uden at disse beslutninger skal forelægges deltagerkommunernes kommunalbestyrelser. Der kan imidlertid være tilfælde, hvor en repræsentant er forpligtet til at orientere kommunalbestyrelsen om en forestående beslutning.

Som anført ovenfor under afsnittet om regelgrundlag er det imidlertid en forudsætning, at beslutningen ikke indebærer en ændring af samarbejdsaftalen. I det omfang, fællesskabsorganet træffer en beslutning, som vil betyde en ændring af samarbejdsaftalen, skal deltagerkommunernes kommunalbestyrelser godkende ændringen på et møde. Undtaget er dog vedtægtsændringer af rent ordensmæssig eller redaktionel karakter.

Det er desuden efter statsforvaltningens opfattelse en forudsætning at fællesskabsorganets beføjelse er nøje og fyldestgørende beskrevet, således at deltagerkommunerne ved deres godkendelse af samarbejdsaftalen kan tage stilling til, om de ønsker at overføre den beskrevne kompetence til fællesskabsorganet.

Selskabet har, jf. de ovenfor refererede bemærkninger, gjort rede for de helt særlige forhold, som gør sig gældende for HMN som et kommunalt fællesskab, der varetager naturgasforsyning og de særlige forudsætninger for selskabets virke, som bl.a. er udtrykt i Skt. Hans-aftalen.

På denne baggrund kan følgende bestemmelser i vedtægterne godkendes uden ændringer på den betingelse, at vedtægterne tilføjes en bestemmelse om, at hvis én deltagerkommune kræver det, skal beslutninger i medfør af en af de nævnte bestemmelser vedtages af deltagerkommunernes kommunalbestyrelser i et møde:

- § 2, stk. 5 – Selskabet kan træffe beslutning om sammenslutning med et eller flere andre energiselskaber. Beslutning herom træffes af repræsentantskabet med det i § 7, stk. 7, nævnte kvalificerede stemmeflertal.
- § 5, stk. 2 – Nye interessenter optages på vilkår, som fastsættes af repræsentantskabet med udgangspunkt i den forventede distribuerede mængde naturgas i kommunen og under hensyn til vilkårene for sammenlignelige interessenter.
- § 8, stk. 6 – Repræsentantskabet træffer beslutning om optagelse af nye interessenter og om vilkår herfor, herunder om repræsentation i den løbende funktionsperiode. Repræsentantskabet fastlægger ligeledes vilkårene i forbindelse med en interessents udtræden af selskabet, jfr. § 4, stk. 3 og 4.
- § 8, stk. 7- Repræsentantskabet træffer beslutning om varetagelse af andre energiforsyningsopgaver, vedtægtsændringer, sammenslutning med andre selskaber, salg af datterselskaber og selskabets opløsning.

Dette betyder, at repræsentantskabet ikke vil kunne træffe beslutning efter en af de nævnte bestemmelser, hvis blot én af deltagerkommunerne er uenig i beslutningen.

Reglerne for stemmeafgivning i § 7, stk. 7, nr. 1 og 5 kan herefter godkendes uden bemærkninger.

Vi har ved afgørelsen om at fravige kravet om, at beslutninger af den type, som er nævnt i de fire bestemmelser nævnt ovenfor, i alle tilfælde altid skal vedtages af alle deltagerkommunerne i et møde, lagt vægt på, at HMN er et kommunalt fællesskab af en helt særlig karakter, bl.a. fordi selskabet har 57 af landets 98 kommuner som deltagere, og fordi fusionsprocessen er forberedt over lang tid med deltagerkommunernes vidende og blandt andet har fundet udtryk i Skt. Hans-aftalen mellem staten, HNG og MN.

Statsforvaltningen imødekommer herved selskabets ønske om, at det skal være muligt for selskabet at agere hensigtsmæssigt og på forretningsmæssige vilkår uden en unødigt kompliceret beslutningsproces. Samtidig fastholdes udgangspunktet i den kommunale styrelseslov om, at ændringer af vedtægterne kræver deltagerkommunernes godkendelse ved,

at hver af deltagerkommunerne får mulighed for at kræve en beslutning af denne karakter lagt ud til beslutning i alle kommunalbestyrelser.”

Det fremgår af brev af 8. juni 2010 fra formanden for HMN I/S, Jens Grønlund, til den tidligere indenrigs- og sundhedsminister, at de af statsforvaltningen fastsatte vilkår efter HMN I/S's opfattelse er ude af trit med den virkelighed, HMN I/S befinder sig i. HMN I/S anfører i den forbindelse, at der er tale om en praksisændring i forhold til de vedtægter, som var gældende for HNG og MN, som af flere omgange er blevet godkendt af de relevante tilsynsmyndigheder, samt at denne nye fortolkning begrænser selskabets mulighed for at træffe nødvendige beslutninger hurtigt og smidigt som gasselskab i aktiv drift, og påfører selskabet administrative byrder, der næppe skaber værdi for nogen.

Det anføres videre, at HMN I/S primært er utilfreds med, at Statsforvaltningen Hovedstaden har stillet krav om, at beslutninger af mere væsentlig karakter skal godkendes af hver enkelt af de deltagende kommunalbestyrelser i møde, hvis én kommune kræver det. Det angives, at et sådan krav giver en betydelig risiko for, at selskabet ikke vil kunne agere relevant i forhold til udviklingen på det liberaliserede naturgasmarked. Endvidere nævnes, at et sådan krav giver en enkelt kommune uforholdsmæssig stor mulighed for at modsætte sig beslutninger, som potentielt op til 56 andre kommuner gerne ser gennemført.

Herudover anføres i brevet, at Statsforvaltningen Hovedstaden har stillet krav om, at HMN I/S skal aflægge regnskab efter det kommunale budget- og regnskabssystem og ikke alene, som krævet i energiforsyningsloven, efter årsregnskabsloven. Det anføres i den forbindelse bl.a., at HMN I/S i medfør af lov om naturgasforsyning skal aflægge regnskab efter årsregnskabsloven, at fællesskabets økonomi overvåges og i vid udtrækning fastsættes af Energitilsynet på baggrund af et både omfattende og komplekst regelsæt med udgangspunkt i lov om naturgasforsyning, samt at det er vanskeligt at gennemskue, hvilken værdi det har – og for hvem – at fællesskabet også skal udarbejde regnskab efter det kommunale budget- og regnskabssystem.

Ved brev af 11. august 2010 til HMN I/S oplyste den tidligere indenrigs- og sundhedsminister, at ministeriet forstod henvendelsen således, at HMN I/S ønsker at klage over vilkårene i Statsforvaltningen Hovedstadens afgørelse af 10. maj 2010 vedrørende vedtægterne for HMN I/S.

På HMN I/S's foranledning blev der herefter den 6. september 2010 afholdt et møde mellem repræsentanter fra HMN I/S og ministeriet, hvor det kommunale fællesskab mundtligt redegjorde for de problemstillinger, som Statsforvaltningen Hovedstadens afgørelse af 10. maj 2010 efter fællesskabets opfattelse giver anledning til.

Til brug for mødet fremsendte HMN I/S til ministeriet et notat af 31. august 2010, hvori HMN I/S redegør for baggrunden for beslutningen om at etablere HMN I/S, sagens gang samt kort beskriver fællesskabets bemærkninger til de af Statsforvaltningen Hovedstaden fastsatte krav til fællesskabets vedtægter.

Ved brev af 20. december 2010 fremkom Statsforvaltningen Hovedstaden på ministeriets foranledning med en udtalelse om sagen. Af udtalelsen fremgår bl.a. følgende:

”Ad 1 Godkendelse af vedtægter

Statsforvaltningen finder fortsat, at godkendelse af vedtægterne for det nye kommunale fællesskab HMN Naturgas I/S kræver godkendelse fra alle interessentkommunernes kommunalbestyrelser, da vedtægterne indebærer en overførelse af kompetence til det nye

kommunale fællesskab, jf. Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, s. 516, Hans B. Thomsen m.fl., 2. udgave 2010, Jurist og Økonomforbundets forlag.

Statsforvaltningen finder ikke, at der med de nye vedtægter for HMN Naturgas I/S alene er tale om ændringer af rent ordensmæssig karakter i forhold til de tidligere vedtægter for HNG og MN. Eksempelvis indebærer fusionen optagelse af nye medlemmer set i forhold til medlemskredsen i hvert af de to oprindelige selskaber. Herudover er der på en række områder sket ændringer i vedtægterne i forhold til de vedtægter, der var gældende for det tidligere HNG og MN.

Ad 2 Regnskabsaflæggelse

Ifølge naturgaslovens § 47 skal naturgasselskaber udarbejde årsrapport og lade denne revidere i henhold til årsregnskabsloven. Bestemmelsen i § 47 blev ændret i 2001 med det formål at gennemføre gasdirektivets artikel 17. Der blev ikke i forbindelse med ændringen taget stilling til, hvorvidt naturgasselskaber, der var kommunale fællesskaber, tillige skulle aflægge regnskab efter reglerne i den kommunale styrelseslov.

På den baggrund finder statsforvaltningen fortsat, at der skal foreligge et årsregnskab for HMN Naturgas I/S, som er udarbejdet efter styrelseslovens regler.

Der henvises i den forbindelse til, at der i tvivlstilfælde vedrørende forholdet mellem regler i speciallovgivningen og reglerne i den kommunale styrelseslovs § 60 gælder den formodningsregel, at speciallovgivningens regler supplerer, men ikke fortrænger styrelseslovens regler, jf. Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, s. 518, Hans B. Thomsen m.fl., 2. udgave 2010, Jurist og Økonomforbundets forlag.

Ad 3 Beslutning i alle kommunalbestyrelser – hvis én interessentkommune kræver det – i afgørelser vedr. sammenslutning med en eller flere interessenter og vilkårene herfor samt afgørelser om varetagelse af andre energiforsyningsopgaver, vedtægtsændringer, salg af datterselskaber og selskabets opløsning.

Statsforvaltningen Hovedstaden finder fortsat, at ændringer i samarbejdsaftalen af den karakter, som er nævnt ovenfor under pkt. 3, skal godkendes af interessentkommunernes kommunalbestyrelser i et møde, hvis én interessentkommune kræver det. Statsforvaltningen Hovedstaden har ved afgørelsen af dette spørgsmål fulgt den retsopfattelse, der er udtrykt i udtalelser af 3. og 24. januar 2002 fra Økonomi- og Indenrigsministeriet, hvoraf fremgår, at ændringer i et kommunale fællesskabs kompetence – bortset fra særligt i vedtægten hjemlet kompetenceoverførsel ved aftale – skal vedtages af kommunalbestyrelserne i de deltagende kommuner.”

Økonomi- og Indenrigsministeriet anmodede ved brev af 5. januar 2011 HMN I/S om eventuelle bemærkninger til Statsforvaltningen Hovedstadens udtalelse af 20. december 2010.

Ved brev af 31. januar 2011 oplyste De på HMN I/S's vegne, at De i det hele kunne henholde Dem til Deres notater af 13. og 21. januar 2010. De fremkom i brevet endvidere med supplerende bemærkninger til det af Statsforvaltningen Hovedstaden i brev af 20. december 2010 anførte. De anførte herved bl.a., at interessentskabskredsen i HMN I/S er identisk med deltagerne i de to tidligere interessentskaber, at der ikke er sket nogen yderligere kompetenceoverførsel fra kommunerne til selskabet, idet selskabets opgaver og formål er det samme som de to tidligere selskabers, samt at vedtægterne i øvrigt på alle andre kompetencespørgsmål er uændrede, bortset fra enkelte tekniske tilpasninger, og at det derfor ikke er korrekt, at der foreligger en (ny) kompetenceoverførsel til det nye kommunale fællesskab.

For så vidt angår regnskabsaflæggelse anførte De bl.a., at der efter Deres opfattelse ikke er tvivl om, at hensigten er og har været, at fællesskaberne på naturgasområdet alene skal aflægge regnskab efter ét regelsæt, dvs. årsregnskabsloven.

For så vidt angår statsforvaltningens krav til visse væsentligere beslutninger angiver De bl.a., at De tidligere har tilkendegivet, at enighed mellem de deltagende kommuner kan accepteres ved selskabets opløsning i forbindelse med afvikling af naturgasaktiviteten, og ved formålsændringer, der går ud over det hidtidige formål for selskabet (hvorved der vil ske en ny kompetenceoverførsel). De har på denne baggrund foreslået en model, hvor de gældende vedtægtsbestemmelser på disse punkter blev stående samt indføjeelse af en ny bestemmelse, der kræver enighed ved særligt kvalificerede ændringer. Den kunne efter Deres opfattelse f.eks. lyde således:

”Beslutninger om selskabets likvidation i forbindelse med en nedlæggelse eller afvikling af naturgasvirksomheden til ikke-kommunal side og beslutninger om formålsændringer kan kun træffes med alle deltagende kommuners samtykke.”

Økonomi- og Indenrigsministeriet afholdt den 16. juni 2011 et møde med Energistyrelsen, hvor bl.a. Statsforvaltningen Hovedstadens krav til HMN I/S's regnskabsaflæggelse og kravet om, at visse vægtigere beslutninger kan kræves forelagt de deltagende kommunalbestyrelser, blev drøftet.

Energistyrelsen oplyste på mødet bl.a. om regnskabsaflæggelsen på området, at Naturgasselskabernes Budget- og Regnskabsystem blev etableret medio 1980'erne med henblik på at muliggøre en benchmarking af selskaberne på området. Det i dag fastsatte krav om regnskab efter årsregnskabsloven anvendes ligeledes til at bemarkere selskaberne på området. En sådan tværgående sammenligning af selskaberne på området forudsætter, at selskaberne udarbejder regnskab efter samme regelsæt. Energistyrelsen oplyste endelig, at det ikke er hensigtsmæssigt, at de omhandlede selskaber skal aflægge regnskab efter to forskellige regelsæt.

For så vidt angår det fastsatte vilkår om en kommunes adgang til at kræve visse væsentlige beslutninger forelagt de deltagende kommunalbestyrelser i møde tilkendegav styrelsen bl.a., at der er tale om et område, hvor det er hensigtsmæssigt, at de omhandlede selskaber har relevante muligheder for at indgå aftaler om f.eks. organiseringen af naturgasområdet. Styrelsen henviste i den forbindelse til ”Skt. Hans aftalen” om struktur og støtteforhold i gassektoren, som i 1999 blev indgået mellem staten, HNG og MN.

Energistyrelsen oplyste videre, at selskaberne på naturgasområdet har en vis adgang til at iværksætte kommercielle aktiviteter med tilknytning til området, herunder konkurrere herom også uden for selskabets eget område, hvilket aktualiserer behov for en smidig beslutningsproces.

Efter Energistyrelsens opfattelse ville de af Statsforvaltningen Hovedstaden opstillede krav til procedurer for visse væsentligere beslutninger derfor ikke være hensigtsmæssige for et selskab på naturgasområdet, herunder for HMN I/S, da kravene bl.a. ville vanskeliggøre relevante beslutninger, herunder have betydning for de fremtidige handlemuligheder vedrørende bl.a. organiseringen af naturgasområdet.

Ved e-mail med bilag af 2. maj 2012 er De som svar på Økonomi- og Indenrigsministeriets mail til Dem af 20. februar 2012 fremkommet med bemærkninger vedrørende hæftelsesbestemmelserne i vedtægterne for HNG og MN og udkastet til vedtægter for HMN I/S. Det fremgår heraf bl.a., at ingen af interessenterne i HNG og MN og dermed ingen af interessenterne i HMN I/S er uden distributionsnet for naturgas, og at ingen kommuner uden distributionsnet kunne være kandidater til at blive interessenter.

Endvidere er De ved e-mail af 25. september 2012 med bilag på ministeriets foranledning fremkommet med visse oplysninger om MNs og HNGs oprettelse af og udskillelse af aktiviteter i et fællesjet datterselskab ”HNG Midt-Nord Erhverv A/S”,

samt om de to kommunale fællesskabers dispositioner over aktiverne og aktierne i dette selskab. Det fremgår heraf bl.a., at der i 2001 ved en repræsentantskabsbeslutning blev indsat en bestemmelse i vedtægterne for MN, hvorefter fællesskabet kan eje selskaber med begrænset ansvar, der forestår salg af naturgas på faste og på individuelle vilkår. Det fremgår videre, at MN og HNG herefter udskilte sideordnede aktiviteter til et nyt selskab "HNG Midt-Nord Erhverv A/S", der var ejet i fællesskab (50-50). Datterselskabets aktiviteter omfattede udarbejdelse og salg af digitale kort, projekterings- og rådgivningsvirksomhed i forbindelse med salgsarbejdet, og markedsføring og salg af energikoncepter vedrørende overgang til naturgasanvendelse. Det fremgår videre, at HNG og MN indgik en aktionæroverenskomst om aktiebesiddelsen i datterselskabet, hvorefter bl.a. køb og salg af væsentlige aktiver eller aktivitetsområder eller af virksomheder krævede enighed mellem de to aktionærer, og hvorefter reduktion, herunder helt eller delvist salg af aktieposter ligeledes krævede enighed. Det fremgår også, at en del af aktiviteterne i aktieselskabet blev udskilt af selskabet i 2008 og afhændet.

Som bilag til denne afgørelse er vedlagt de gældende vedtægter for HNG og MN samt udkastet til vedtægter for HMN I/S, som Økonomi- og Indenrigsministeriet har modtaget fra Dem. Ministeriet har lagt disse vedtægter og vedtægtsudkast til grund for sin afgørelse.

Økonomi- og Indenrigsministeriets afgørelse

A. Lovgivning

§ 47, stk. 1 og 2, § 52, stk. 2, og § 60 i lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 885 af 29. august 2012, har følgende ordlyd:

"§ 47. Tilsynet med kommunerne varetages af statsforvaltningen i den region, hvori kommunen er beliggende.

Stk. 2. Tilsynet med kommunale fællesskaber, jf. § 60, varetages af den statsforvaltning, der efter stk. 1 varetager tilsynet med de deltagende kommuner. Varetages tilsynet med de deltagende kommuner ikke af samme statsforvaltning, udøves tilsynet af den statsforvaltning, der efter stk. 1 varetager tilsynet med fællesskabets hjemstedskommune.

...

§ 52. ...

Stk. 2. Statsforvaltningens afgørelser om samtykke eller godkendelse efter denne lov eller bestemmelser fastsat i medfør af denne lov kan af vedkommende kommunalbestyrelse eller vedkommende styrelsesorgan for et kommunalt fællesskab, jf. § 60, indbringes for økonomi- og indenrigsministeren, medmindre afgørelsen fuldt ud giver kommunalbestyrelsen eller det kommunale fællesskab medhold.

...

§ 60. Aftaler om samarbejde mellem kommuner, som vil medføre indskrænkning i de enkelte deltagende kommunalbestyrelses beføjelser efter denne lov, kræver, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen, godkendelse fra den eller de statsforvaltninger, der efter § 47, stk. 1, varetager tilsynet med de deltagende kommuner.

Stk. 2. Aftaler af den i stk. 1 omhandlede karakter kan ophæves, dersom deltagerne er enige herom. Ophævelse kan endvidere ske efter en deltagers anmodning, når vedkommende statsforvaltning, jf. § 47, stk. 2, finder rimelig grund dertil.

Stk. 3. Vilkårene for aftalens ophævelse skal godkendes af vedkommende statsforvaltning, jf. § 47, stk. 2, og skal fastsættes af denne i tilfælde af uenighed mellem deltagerne."

§ 2, stk. 1 og 2, § 5, § 28 a og § 47, stk. 1-5, i lov om naturgasforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 996 af 13. oktober 2011, som senest ændret ved lov nr. 576 af 18. juni 2012, har følgende ordlyd:

”§ 2. Loven finder anvendelse på transmission, distribution, forsyning og oplagring af naturgas, herunder flydende naturgas (LNG). Loven finder desuden anvendelse på tilstødende naturgasforsyningssystemer.

Stk. 2. Loven finder også anvendelse på biogas, gas fra biomasse og andre typer gas, i det omfang sådanne gasser teknisk og sikkert kan injiceres og transporteres gennem naturgassystemet.

...

§ 5. Kommuner kan deltage i virksomhed omfattet af § 2.

Stk. 2. Distributionsvirksomhed kan udøves i kommunale fællesskaber, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, eller i selvstændige selskaber med begrænset ansvar. Anden virksomhed omfattet af § 2 skal udøves i selvstændige selskaber med begrænset ansvar. Klima-, energi- og bygningsministeren kan tillade, at en kommune varetager distributionsvirksomhed, eller at distributionsvirksomheden udøves i anden organisationsform.

Stk. 3. En kommune kan deltage i anden virksomhed, som har nær tilknytning til en virksomhed omfattet af § 2, som kommunen varetager eller deltager i, eller som er begrundet i særlige forhold vedrørende udbredelsen af naturgas. Tilsvarende gælder for Energinet.dk. En kommune kan endvidere deltage i produktion af biogas gennem et fælleskommunalt naturgasselskab, som eksisterede den 2. maj 2012.

Stk. 4. Virksomhed omfattet af stk. 3 skal udøves på kommercielle vilkår i selskaber med begrænset ansvar.

Stk. 5. Klima-, energi- og bygningsministeren kan fastsætte regler vedrørende virksomhed omfattet af stk. 3, herunder om de aktiviteter, der kan udøves, og om regnskabs- og forretningsmæssige forhold.

Stk. 6. Klima-, energi- og bygningsministeren kan godkende et samarbejde mellem to eller flere kommunale fællesskaber, som udøver naturgasforsyningsvirksomhed efter stk. 1, om en fælles og samtidig afvikling af den gæld, som ved lovens ikrafttræden påhvilede fællesskaberne, herunder at de kommunale fællesskaber bidrager til hinandens gældsafvikling.

...

§ 28 a. Et selskab med bevilling til henholdsvis transmissionsvirksomhed, distributionsvirksomhed, LNG-virksomhed og forsyningspligtig virksomhed kan alene udøve de aktiviteter, som ligger inden for bevillingen. Andre aktiviteter, som ligger uden for den pågældende bevilling, herunder andre bevillingspligtige aktiviteter, skal udøves i selvstændige selskaber med begrænset ansvar.

...

§ 47. Naturgasselskaber skal udarbejde årsrapport og lade denne revidere i henhold til årsregnskabsloven. Ved udarbejdelsen af årsrapporten skal naturgasselskabet uanset ejerforhold og juridisk status opfylde årsregnskabslovens krav til aktieselskaber, jf. § 7, stk. 1, nr. 2-4, i årsregnskabsloven. Årsrapporten skal være offentligt tilgængelig.

Stk. 2. Naturgasselskaber skal i deres interne regnskabsføring med henblik på at undgå forskelsbehandling, krydssubsidiering og konkurrenceforvridding

- 1) føre separate regnskaber for hver af deres bevillingspligtige aktiviteter,
- 2) føre regnskaber, som kan være konsoliderede, over andre naturgasaktiviteter,
- 3) specificere indtægter fra ejerskab af transmissions- og distributionsnet og
- 4) i relevant omfang føre konsoliderede regnskaber over ikke naturgasrelaterede aktiviteter.

Stk. 3. For de i stk. 2 nævnte aktiviteter skal naturgasselskaber føre regnskaber og lade disse revidere på samme måde, som hvis de pågældende aktiviteter blev udført af særskilte selskaber.

Stk. 4. Under den i stk. 1 omhandlede revision skal det især undersøges, om forpligtelsen til at undgå forskelsbehandling og krydssubsidiering, jf. stk. 2, overholdes.

Stk. 5. Klima-, energi- og bygningsministeren kan fastsætte nærmere regler om selskabernes regnskabsføring efter stk. 2 og 3.”

§ 5 i lov om naturgasforsyning blev ændret ved lov nr. 481 af 7. juni 2001, der trådte i kraft den 1. januar 2003. Ændringen indebar, at kommunale fællesskaber, der varetog distributionsvirksomhed, som noget nyt skulle udskille eventuel anden virksomhed til varetagelse i selskaber med begrænset ansvar.

Den nævnte lovs § 5 blev endvidere ændret ved lov nr. 503 af 17. juni 2008, der trådte i kraft 1. juli 2008. Det blev i den forbindelse i bestemmelsens stk. 3, 1. pkt., der stadig er gældende, præciseret, hvilken virksomhed de kommunale naturgasselskaber kan varetage i selskaber med begrænset ansvar. I den forbindelse fremgår bl.a. følgende af de specielle bemærkninger til lovforslagets § 2, nr. 1, der indeholdt den ændrede affattelse af lovens § 5 (L 108, 2007-08, 2. samling):

”Med forslaget til *stk. 3*, lægges der op til, at det i selve lovtæksten præciseres, at der i et vist omfang vil være mulighed for, at kommuner og dermed de fælleskommunale regionale naturgasselskaber vil kunne deltage i andre aktiviteter. Det drejer sig om aktiviteter, som ikke direkte er omfattet af naturgasforsyningslovens § 2, men som har en sådan nær tilknytning til f.eks. en forsynings- eller distributionsvirksomhed, at det alligevel findes hensigtsmæssigt også at udstrække hjemlen til sådanne aktiviteter samt aktiviteter, som er begrundet i særlige forhold vedrørende udbredelsen af naturgas.

Dette ligger allerede som en forudsætning i den gældende bestemmelse, idet det fremgår af de tilhørende bemærkninger til naturgasforsyningslovens § 5, stk. 3, at de dengang fire fælleskommunale regionale naturgasselskaber ville kunne fortsætte deres eksisterende aktiviteter, herunder aktiviteter som ikke i sig selv kunne anses som naturgasforsyningsaktiviteter. Som eksempler på sådanne aktiviteter blev anført projektering af naturgasinstallationer i forbindelse med omstilling til naturgas samt anskaffelse og udskiftning af gasforbrugende installationer, finansiering af kundernes udgifter i forbindelse med omstilling til naturgas eller anskaffelse af nye naturgasforbrugende installationer og udførelse af service på kundernes installationer. Derudover blev der som yderligere eksempler på aktiviteter nævnt salg af kortdatabaser, salg af administrative ydelser til kraftværker og systemeksport. ...

Det vurderes på den baggrund hensigtsmæssigt, at retstilstanden nu afklares, således at det nærmere præciseres, hvilke aktiviteter der omfattes af dette selvstændige hjemmelsgrundlag. Det følger af forslaget, at for at en aktivitet kan falde ind under *stk. 3*, kræves enten, at der foreligger en nær tilknytning til en hovedaktivitet omfattet af naturgasforsyningslovens § 2, som kommunen varetager eller deltager i, eller at aktiviteten er begrundet i særlige forhold vedrørende udbredelsen af naturgas. ... Andet led indeholder en særlig hjemmel til visse aktiviteter, som ikke kan anses for tilknyttet virksomhed efter første led. Denne selvstændige hjemmel vedrører aktiviteter, som er begrundet i særlige forhold vedrørende udbredelsen af naturgas som energiforsyningsform i Danmark og er dermed historisk betinget. Eksempler på sådanne aktiviteter kan være projektering af naturgasinstallationer i forbindelse med omstilling til naturgas samt anskaffelse og udskiftning af gasforbrugende installationer. Derudover vil flere af de aktiviteter, som ligger i Dansk Gasteknisk Center, falde ind under denne hjemmel, som skal ses i lyset af det store kommunale engagement i naturgasforsyningen gennem de fælleskommunale distributionselskaber (HNG, Naturgas Midt-Nord, Naturgas Fyn), samt den samfundsmæssige interesse, der har været i udbredelsen af naturgasanvendelsen.

Ved vurderingen af hvornår en aktivitet kan anses for at have den fornødne grad af tilknytning til en hovedaktivitet efter naturgasforsyningsloven, jf. *stk. 3*, 1. led, vil der skulle anvendes samme overordnede principper som efter elforsyningslovens § 4, stk. 2.

Det må således kræves, at der eksisterer en naturlig og nær sammenhæng mellem naturgasforsyningsaktiviteten og den tilknyttede aktivitet. Den tilknyttede aktivitet skal således udspringe af en aktivitet omfattet af loven. Der vil ligesom på elforsyningsområdet blive fortaget en konkret vurdering af den anden aktivitet og dens sammenhæng med

naturgasforsyningsaktiviteten. I denne vurdering vil primært indgå en række parametre om aktivitetens karakter, hensynet til at undgå værdispild m.v. Der kan dog også indgå andre parametre. Der vil ikke nødvendigvis skulle indgå samme parametre på naturgasområdet som på elområdet, fordi der kan være særlige forhold, som gør sig gældende for el henholdsvis naturgas.

Derudover må det kræves, at den virksomhed, som den tilknyttede virksomhed udspringer af, er en virksomhed omfattet af § 2, stk. 1, som en kommune eller et kommunalt fællesskab varetager eller deltager i. Det følger endvidere heraf, at virksomheden omfattet af § 2 skal være en primær virksomhed eller en hovedvirksomhed i forhold til den tilknyttede aktivitet. Heri ligger som efter elforsyningsloven både et krav om, at virksomheden omfattet af naturgasforsyningsloven skal være reel og ikke en aktivitet, som blot udøves for at kunne udøve den tilknyttede aktivitet, og et krav om, at den tilknyttede virksomhed skal have et væsentligt mindre arbejdsmæssigt og økonomisk omfang end den hovedvirksomhed, den knyttet sig til. ...

Det skal dog særligt bemærkes, at hvis en tilknyttet virksomhed bliver af en sådan størrelsesorden, at den ikke længere måtte have et væsentligt mindre arbejdsmæssigt og økonomisk omfang end hovedvirksomheden, vil kommunen eller det kommunale fællesskab ikke længere have hjemmel til aktiviteten efter stk. 3. Kommunen eller det kommunale fællesskab vil herefter alene kunne fortsætte aktiviteten, såfremt den har hjemmel i anden lovgivning eller de kommunalretlige regler. Når aktiviteten udøves i en virksomhed omfattet af naturgasforsyningslovens § 35, vil aktiviteten herudover fra det øjeblik, den ikke længere kan anses for tilknyttet, være omfattet af § 35, stk. 9, hvorefter der kræves tilladelse til bevarelse af ejerandele, hvis der påbegyndes nye aktiviteter.

For at en aktivitet kan anses for begrundet i særlige forhold vedrørende udbredelsen af naturgas forudsættes, at kommunen varetager eller deltager i gasdistributionsvirksomhed, som har en interesse i udbredelsen af naturgas. Der vil endvidere ligesom det gælder for tilknyttede aktiviteter efter stk. 3, 1. led, skulle foretages en vurdering af aktivitetens omfang i forhold til hovedaktiviteten.”

B. Tilsynsmyndighedernes kompetence

Aftaler om samarbejde mellem kommuner, som vil medføre indskrænkning i de enkelte deltagende kommunalbestyrelses beføjelser efter den kommunale styrelseslov, kræver, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen, godkendelse fra den eller de statsforvaltninger, der varetager tilsynet med de deltagende kommuner, jf. § 60, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse.

Kravet om tilsynsmyndighedens godkendelse skal ses i sammenhæng med, at der sker en fravigelse af den i lovgivningen fastlagte forvaltningsstruktur. Ved kravet om godkendelse sikres det, at kommunallovgivningens regler ikke vilkårligt tilsidesættes gennem aftaler om samarbejde. Der henvises til Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2010, s. 513.

Tilsynsmyndigheden påser ved godkendelsen endvidere bl.a., at der er truffet lovlig beslutning om de deltagende kommuners afgivelse af beføjelser til samarbejdet, og tilsynsmyndighedens godkendelse vil være betinget heraf.

Tilsynsmyndigheden foretager ved godkendelsen såvel et legalitets- som et hensigtsmæssighedstilsyn. Tilsynsmyndigheden sikrer herunder ved godkendelsen, at samarbejdsaftalen i fornødent omfang indeholder bestemmelser om tilsynsmyndighedens godkendelse af visse dispositioner, særligt beslutninger vedrørende ændringer eller ophævelse af aftalen, ind- og udtræden af fællesskabet og oprettelse af eller deltagelse i fællesskaber. Der henvises til Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2010, s. 521ff.

Bestemmelsen i § 60 i lov om kommunernes styrelse indebærer, at vedtægterne for et samarbejde mellem kommuner, hvorved disse har afgivet beføjelser til samarbejdet, herunder til et kommunalt fællesskab, skal godkendes af tilsynsmyndigheden. Dette gælder også ændringer af sådanne vedtægter, jf. Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2010, s. 529.

At ændringer af vedtægterne skal godkendes må antages at gælde uanset, om der ved vedtægtsændringen afgives yderligere beføjelser til samarbejdet, end det, der i forvejen var afgivet, eller om de herved ændrer vilkårene for afgivelsen af beføjelserne. Dette skyldes, at formålet med tilsynets godkendelse bl.a. er at påse lovligheden og hensigtsmæssigheden af en eventuel beslutning om afgivelse af beføjelser og vilkårene herfor. I den forbindelse skal tilsynsmyndigheden bl.a. påse, at en beslutning om yderligere afgivelse af beføjelser til samarbejdet eller om ændring af vilkårene herfor er truffet af kommunalbestyrelsen.

Den kommunale tilsynsmyndighed kan betinge godkendelse i henhold til § 60, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse af en aftale om indskrænkning i de enkelte kommunalbestyrelses beføjelser ved oprettelse af et kommunalt fællesskab af, at aftalen, dvs. vedtægterne for fællesskabet, kommer til at indeholde nærmere – og helt præcist – angivne vedtægtsbestemmelser. Tilsynsmyndigheden kan på denne måde fastsætte vedtægtsbestemmelser for det kommunale fællesskab. Sådanne vedtægtsbestemmelser kan eksempelvis vedrøre fællesskabets regnskabsaflæggelse og krav om, at visse beslutninger skal godkendes af de deltagende kommunalbestyrelser. Der henvises til Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2010, s. 523.

Tilsynet med kommunale fællesskaber, som er godkendt i medfør af den kommunale styrelseslovs § 60, varetages efter den kommunale styrelseslovs § 47, stk. 2, af den statsforvaltning, der fører tilsyn med de deltagende kommuner. Af bestemmelsen fremgår endvidere, at i tilfælde, hvor tilsynet med de deltagende kommuner varetages af forskellige statsforvaltninger, varetages tilsynet af den statsforvaltning, der fører tilsyn med fællesskabets hjemstedskommune. Samarbejdsaftaler, der indgås mellem kommuner beliggende i flere regioner, skal godkendes af alle involverede statsforvaltninger, jf. § 60, stk. 1. Der henvises til Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2010, s. 529.

HMN I/S har interessentkommuner beliggende i Region Hovedstaden, Region Midtjylland, Region Nordjylland og Region Sjælland. HMN I/S har hjemsted i Gladsaxe Kommune, hvorfor tilsynet med det kommunale fællesskab varetages af Statsforvaltningen Hovedstaden.

Statsforvaltningens afgørelser om samtykke eller godkendelse efter den kommunale styrelseslov eller bestemmelser fastsat i medfør af denne lov kan af vedkommende kommunalbestyrelse eller vedkommende styrelsesorgan for et kommunalt fællesskab, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, indbringes for økonomi- og indenrigsministeren, medmindre afgørelsen giver kommunalbestyrelsen eller det kommunale fællesskab fuldt ud medhold, jf. lovens § 52, stk. 2.

Giver afgørelsen kommunalbestyrelsen eller det kommunale fællesskab delvist medhold, f.eks. i form af en godkendelse af dispositionen på visse vilkår, bevares rekursadgangen til at påklage den del af afgørelsen, der ikke giver kommunalbestyrelsen eller det kommunale fællesskab medhold. Der henvises til Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2010, s. 470.

Økonomi- og Indenrigsministeriets prøvelsesadgang i forhold til den kommunale disposition er den samme som statsforvaltningens. I sager vedrørende godkendelse omfatter ministeriets prøvelse således både en prøvelse af lovligheden af den

kommunale disposition eller undladelse og en hensigtsmæssighedsvurdering af den kommunale disposition eller undladelse.

Økonomi- og Indenrigsministeriet skal også i rekursager foretage en fuld prøvelse af statsforvaltningens afgørelse. Ministeriet skal således ikke blot tage stilling til, om reaktionen er lovlig, men også til rimeligheden af et af statsforvaltningen udøvet skøn i en godkendelsessag.

Der henvises til Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2010, s. 475 f.

Ministeriet kan ved behandlingen af en klage over statsforvaltningens fastsættelse af vilkår for godkendelse af vedtægterne for et kommunalt fællesskab ændre denne afgørelse, herunder fastsætte ændrede vilkår for godkendelsen.

C. Afgørelse og begrundelse

Økonomi- og Indenrigsministeriet har forstået HMN I/S's henvendelse som en klage over de vilkår, som Statsforvaltningen Hovedstaden i sit brev af 10. maj 2010 har stillet for at godkende vedtægterne for fællesskabet.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har derfor i sin afgørelse taget stilling til følgende spørgsmål:

1. Skal kommunalbestyrelserne i de deltagende kommuner godkende vedtægterne for HMN I/S?
2. I hvilket omfang skal der fremover stilles krav om de deltagende kommunalbestyrelses vedtagelse af visse beslutninger, som ifølge udkastet til vedtægter for HMN I/S kan træffes af selskabets repræsentantskab?
3. Skal der stilles krav om, at HMN I/S skal aflægge regnskab efter de kommunale regnskabsregler?

Indledende bemærkninger ad spørgsmål 1 og 2:

i) Om hvilke krav der efter lovgivningen stilles til en beslutning om en kommunes afgivelse af beføjelser til et kommunalt fællesskab.

I § 2, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse er det fastsat, at en kommunes anliggender styres af kommunalbestyrelsen. Bestemmelsen fastslår, at kommunalbestyrelsen er kommunens øverste myndighed, og at kommunalbestyrelsen har det overordnede ansvar for hele den kommunale virksomhed. Kommunalbestyrelsen er således – med mindre noget andet følger af lovgivningen – kompetent til at træffe afgørelse i enhver sag, som vedrører kommunen.

Kommunalbestyrelsen har som udgangspunkt fri ret til at delegere sin kompetence indenfor den kommunale organisation, til udvalg eller til den kommunale administration. Kommunalbestyrelsen er dog afskåret fra at overlade udøvelsen af sin kompetence til udvalg og den kommunale administration, hvis andet er fastsat eller forudsat i lovgivningen.

Det kan således være fastsat eller forudsat i særlovgivningen, at en beslutning skal træffes af kommunalbestyrelsen i et møde. Endvidere gælder som udgangspunkt et delegationsforbud, hvor det er bestemt i den kommunale styrelseslov, at kommunalbestyrelsen er det kompetente organ. Dette skal ses i sammenhæng med, at reglerne i styrelsesloven – til forskel fra anden lovgivning, der beskriver kommunalbestyrelsens kompetence – vedrører indretningen af det kommunale

styrelsessystem, herunder fastlæggelsen af de indbyrdes kompetenceforhold mellem de kommunalpolitiske organer.

Herudover kan det følge af en sags beskaffenhed, at behandlingen af sagen skal ske i kommunalbestyrelsen i et møde, og ikke kan overlades til et udvalg eller til forvaltningen. Dette kan være tilfældet i sager, der angår kommunalbestyrelsesmedlemmernes egne forhold, og sager, der på grund af deres betydning eller karakter i øvrigt i særlig grad forudsætter politisk behandling, bl.a. med den deraf følgende mulighed for eventuelle mindretal for at tilkendegive en afvigende opfattelse.

Der henvises til Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2010, s. 55 f.

Et samarbejde efter § 60 i lov om kommunernes styrelse, herunder et kommunalt fællesskab, er defineret ved, at de deltagende kommuner afgiver beføjelser til dette samarbejde. Herved sker der et brud med grundprincippet om, at kommunalbestyrelsen er den kompetente og ansvarlige myndighed for alle kommunens anliggender. Afgivelsen af beføjelserne indebærer, at kommunalbestyrelsen ikke længere har råden over de omfattede anliggender.

Kommunalbestyrelsens afgivelse af beføjelser til et samarbejde efter § 60 i lov om kommunernes styrelse, herunder til et kommunalt fællesskab, er derfor en beslutning af en sådan betydning, at den skal træffes af kommunalbestyrelsen i et møde. Der er tale om en beslutning af en sådan karakter, at den skal undergives politisk behandling, herunder således at mindretallet kan tilkendegive en afvigende opfattelse. Det er således ikke muligt at delegere en sådan beslutning til et stående udvalg eller den kommunale forvaltning. Der henvises til Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2010, s. 516.

ii) Nærmere om, hvilke beslutninger vedrørende kommunale fællesskaber der er omfattet af kravet om, at de skal træffes af kommunalbestyrelsen i et møde.

Kommunalbestyrelsens beslutning om at afgive beføjelser til et kommunalt fællesskab omfatter ikke alene spørgsmålet om, hvilke beføjelser eller opgaver der overføres, men også om vilkårene for overførelsen af beføjelserne. Disse vilkår er normalt indeholdt i aftalen om oprettelse af det kommunale fællesskab, dvs. i fællesskabets vedtægter.

Når kommunalbestyrelsen afgiver beføjelser til et kommunalt fællesskab, skal kommunalbestyrelsen således i et møde godkende afgivelsen af beføjelserne og vilkårene herfor, dvs. vedtægterne for det kommunale fællesskab. Det skal klart fremgå af vedtægterne, hvilke beføjelser der er overført til det kommunale fællesskab. Der kan herved henvises til Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2010, side 515, og Indenrigs- og Sundhedsministeriets afgørelser af 3. og 24. januar 2002, j.nr. 1999/1050-69 og j.nr. 1997/1050-16.

Også ændringer af de beføjelser, som kommunen afgiver til fællesskabet, skal godkendes af kommunalbestyrelserne i et møde. Kommunalbestyrelsens afgørelse om afgivelse af beføjelser, er sket på bestemte vilkår. Ændres disse vilkår, ændres herved forudsætningerne for kommunalbestyrelsens beslutning om afgivelse af sine beføjelser. Derfor følger det af lovgivningen, at også indholdsmæssige ændringer af vilkårene for afgivelsen af disse beføjelser skal godkendes af kommunalbestyrelsen i et møde.

Kommunalbestyrelsen skal således i et møde godkende ændringer af vedtægterne for et kommunalt fællesskab, i det omfang de beføjelser der afgives til fællesskabet herved ændres, eller i det omfang indholdet af vilkårene for afgivelsen af kommunalbestyrelsens beføjelser herved ændres.

Endvidere skal kommunalbestyrelsen i et møde godkende andre beslutninger vedrørende fællesskabet, der ændrer de beføjelser, der er afgivet til fællesskabet, eller ændrer indholdet af vilkårene for afgivelsen af disse beføjelser.

Derimod følger det efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse ikke af lovgivningen, at en vedtægtsændring eller en anden beslutning vedrørende et kommunalt fællesskab skal godkendes af kommunalbestyrelserne i de deltagende kommuner, såfremt vedtægtsændringen eller beslutningen ikke ændrer de beføjelser, der herved afgives, eller indholdet af vilkårene for afgivelsen af disse beføjelser.

Ved en ændring af vedtægterne for et kommunalt fællesskab eller ved en anden beslutning vedrørende fællesskabet, der allerede er hjemlet i de eksisterende vedtægter, sker der ikke en ændring af de beføjelser, som kommunalbestyrelserne har afgivet til fællesskabet. Såfremt beslutningen endvidere holder sig inden for de vilkår herfor, som følger af de allerede vedtagne vedtægter, ændrer beslutningen heller ikke på vilkårene for afgivelsen af beføjelserne.

Der følger således ikke af lovgivningen et krav om, at en sådan vedtægtsændring eller beslutning skal forelægges kommunalbestyrelserne i de deltagende kommuner med den begrundelse, at kommunalbestyrelserne herved afgiver beføjelser til fællesskabet eller ændrer indholdet af vilkårene for allerede afgivne beføjelser. Dette skyldes, at kommunalbestyrelserne allerede ved godkendelsen af de tidligere vedtægter har taget stilling til den omhandlede afgivelse af beføjelser og vilkårene herfor.

Det må i den forbindelse kræves, at det med tilstrækkelig klarhed fremgår af de eksisterende vedtægter, hvilke beføjelser der er afgivet. Endvidere må det være et krav, at den konkrete trufne vedtægtsændring eller beslutning er hjemlet i de beføjelser, der er afgivet, og de vilkår, der er fastsat herfor. Er dette tilfældet, har kommunalbestyrelsen godkendt vedtægtsændringen eller beslutningen, og der følger ikke af lovgivningen et krav om fornyet vedtagelse i de deltagende kommunalbestyrelser.

Det anførte gælder, selv om der er tale om et helt nyt sæt vedtægter for det samme kommunale fællesskab. Det er således efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse ikke afgørende for, om en beslutning vedrørende et kommunalt fællesskab skal godkendes af de deltagende kommunalbestyrelser, om beslutningen indebærer vedtægtsændringer eller fastsættelse af et helt nyt sæt vedtægter, men om beslutningen ændrer de beføjelser, kommunalbestyrelserne har afgivet til fællesskabet, eller indebærer indholdsmæssige ændringer af vilkårene for denne afgivelse af beføjelser.

Ved vurderingen af, om en vedtægtsændring, herunder fastsættelse af et nyt sæt vedtægter, eller en anden beslutning vedrørende et kommunalt fællesskab er hjemlet i de allerede godkendte vedtægter, må der ske en konkret fortolkning af de eksisterende vedtægter i forhold til den trufne beslutning. Heri må ud over vedtægternes ordlyd efter omstændighederne skulle ske inddragelse af øvrige relevante forhold, herunder eventuel lovgivning, der regulerer vedkommende opgaveområde.

Ad spørgsmål 1. Skal kommunalbestyrelserne i de deltagende kommuner godkende vedtægterne for HMN I/S?

i) Generelt vedrørende hjemmel til fusion i vedtægterne for et kommunalt fællesskab

Der kan efter omstændighederne ved en beslutning om afgivelse af beføjelser til et kommunalt fællesskab være fastsat vilkår om, at det styrende organ i fællesskabet kan træffe beslutning om fusion af fællesskabet med andre kommunale fællesskaber.

For at det styrende organ i fællesskabet skal kunne træffe en beslutning om fusion med virkning for de deltagende kommunalbestyrelser, må det, ud over at vedtægterne skal indeholde hjemmel hertil, kræves, at vedtægterne i det således fusionerede fællesskab holder sig inden for de beføjelser, som de deltagende kommuner har afgivet. Det skal således fremgå klart af de vedtægter, der hjemler fusion, hvilke beføjelser der herved afgives til det fusionerede fællesskab, dvs. hvilke opgaver det fusionerede fællesskab skal eller kan varetage.

Endvidere må det kræves, at vilkårene for afgivelsen af beføjelser ikke ved fusionen ændres ud over, hvad der kan anses for hjemlet ved den bestemmelse i de oprindelige vedtægter, som hjemler fusion, eller i disse vedtægter i øvrigt.

Såfremt der således ved en fusion af kommunale fællesskaber ikke sker en ændret overdragelse af kompetence fra de deltagende kommuner eller af vilkårene for overdragelsen, idet fusionen allerede er hjemlet i de eksisterende vedtægter, følger der således ikke af lovgivningen et krav om, at de deltagende kommunalbestyrelser skal godkende de nye vedtægter i et møde.

Det bemærkes herved, at de deltagende kommunalbestyrelser ved godkendelsen af en hjemmel til fusion må antages ikke blot at have godkendt en isoleret beslutning om fusion, men også at der i forbindelse med en fusion sker visse ændringer af vilkårene for afgivelsen af beføjelser til fællesskabet. Dette omfatter i hvert fald ændringer, som er nødvendige eller naturlige følger af en fusion, idet hjemmelen til, at selskabets styrende organ selv kan træffe beslutning om en fusion, ville være uden reelt indhold, såfremt enhver ændring af vedtægterne som følge af fusionen alligevel skulle godkendes af de enkelte kommunalbestyrelser.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har overvejet, om en hjemmel til fusion af to eller flere kommunale fællesskaber efter omstændighederne også kan anses at hjemle visse ændringer af vedtægtsbestemmelser om vilkår for afgivelse af beføjelser til fællesskabet, som ikke er nødvendige eller naturlige som følge af selve fusionen, men som dog er en følge af, at der nødvendigvis skal fastsættes ét sæt af vedtægter for det nye – fusionerede – selskab.

Ministeriet finder, at det i den forbindelse på den ene side må tillægges betydning, at vedtægterne i to eller flere kommunale fællesskaber må antages meget sjældent at have helt samme indhold, og at en hjemmel til, at fællesskabets styrende organ kan træffe beslutning om fusion, derfor vil være uden reelt indhold, såfremt den ikke også hjemler visse andre indholdsmæssige ændringer af vedtægtsbestemmelserne om vilkår som nævnt ovenfor. På den anden side må det tillægges betydning, at de deltagende kommunalbestyrelser ved den oprindelige afgivelse af kompetence til fællesskabet havde en berettiget forventning om, at de vilkår, de har godkendt for afgivelsen af deres beføjelser, ikke ændres ud over, hvad der er nødvendigt eller naturligt som følge af den hjemlede fusion.

På den baggrund er det Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at en hjemmel til fusion ikke kan anses at hjemle ændringer af vilkårene for kommunalbestyrelsernes afgivelse af beføjelser til fællesskabet, som efter deres indhold må anses at være af væsentlig betydning for kommunalbestyrelsernes afgivelse af beføjelser til fællesskabet, såfremt ændringer heraf ikke er nødvendige eller naturlige som følge af fusionen.

Blandt bestemmelser, der normalt vil være af væsentlig betydning for kommunalbestyrelsernes afgivelse af beføjelser til fællesskabet, kan nævnes bestemmelser af væsentlig betydning for opgavevaretagelsen i fællesskabet, for kommunernes økonomiske engagement i fællesskabet, herunder hæftelse og indskud, og for kommunernes indflydelse i selskabet gennem deltagelse i de styrende

organer. Sådanne bestemmelser vil derfor normalt ikke kunne ændres som led i en fusion, med mindre dette er nødvendigt eller naturligt som følge af fusionen.

Ved afgørelsen af, om en bestemmelse er af væsentlig betydning for kommunalbestyrelsernes afgivelse af beføjelser til fællesskabet, vil der i øvrigt skulle foretages en konkret vurdering af betydningen af den pågældende bestemmelse for de deltagende kommunalbestyrelseres afgivelse af beføjelsen. Dette vil navnlig indebære en vurdering af bestemmelsens indhold. Herudover vil dog efter ministeriets opfattelse kunne inddrages andre forhold vedrørende det kommunale fællesskab, herunder fællesskabets nærmere karakter, hvilke opgaver det beskæftiger sig med, og – i et vist omfang – hvilken administrativ byrde et krav om de deltagende kommunalbestyrelseres godkendelse af det fusionerede fællesskabs vedtægter vil være for fællesskabet.

ii) Fremgår det klart af vedtægterne for HNG og MN, hvilke beføjelser der afgives ved en fusion?

I vedtægterne for HNG § 2, stk. 5, er det anført, at fællesskabet kan "træffe beslutning om sammenslutning med et eller flere andre energiselskaber". I vedtægterne for MN § 2, stk. 5, er det anført, at fællesskabet kan "træffe beslutning om sammenslutning med et eller flere andre naturgasselskaber". Begge eksisterende selskabers vedtægter indeholder således hjemmel til fusion med et andet naturgasselskab. Spørgsmålet er herefter, om det i den forbindelse fremgår tilstrækkelig klart, hvilke beføjelser de deltagende kommunalbestyrelser i givet fald afgiver til det fusionerede selskab, dvs. hvilke opgaver det fusionerede selskab skal og kan varetage.

Det bemærkes i den forbindelse indledningsvis, at en fusion af to selskaber, med mindre andet fremgår, må antages at indebære, at den virksomhed, der udøves i de oprindelige selskaber, fortsætter i det fusionerede selskab.

Det fremgår af begge eksisterende selskabers formåls- og opgavebestemmelser, at deres formål er at forestå distribution af naturgas, og at de kan påtage sig andre opgaver i tilknytning hertil, jf. vedtægterne for HNG § 2, stk. 1 og 2, og vedtægterne for MN § 2, stk. 1 og 3.

Det fremgår endvidere af vedtægterne for HNG § 2, stk. 3, og § 7, stk. 6, at selskabet kan være ejer af selskaber med begrænset ansvar, der varetager andre formål og opgaver, og at repræsentantskabet med 2/3 flertal kan træffe beslutning om salg af datterselskaber.

Det fremgår af vedtægterne for MN § 2, stk. 2, at selskabet kan være ejer af selskaber med begrænset ansvar, der forestår salg af naturgas på faste og på individuelle vilkår. Der er ikke i MNs vedtægter bestemmelser om salg af datterselskaber.

Det fremgår af Deres oplysninger til sagen, at bestemmelsen i MNs vedtægter § 2, stk. 2, om, at MN kan eje selskaber med begrænset ansvar, der forestår salg af naturgas på faste og på individuelle vilkår, blev indsat i fællesskabets vedtægter ved en repræsentantskabsbeslutning i 2001, og at selskabet derefter udskilte aktiviteter til et nyt selskab "HNG Midt-Nord Erhverv A/S", der var ejet i fællesskab (50-50) med HNG. Disse aktiviteter omfattede udarbejdelse og salg af digitale kort, projekterings- og rådgivningsvirksomhed i forbindelse med salgsarbejdet, og markedsføring og salg af energikoncepter vedrørende overgang til naturgasanvendelse. Det fremgår videre af Deres oplysninger til sagen, at HNG og MN indgik en aktionæroverenskomst vedrørende det nævnte aktieselskab, som bl.a. indebar, at køb og salg af væsentlige aktiver eller aktivitetsområder eller af virksomheder krævede enighed mellem de to aktionærer, samt at salg af aktieposter eller dele heraf ligeledes krævede enighed. Endelig fremgår det, at en del af aktiviteterne i aktieselskabet blev udskilt af selskabet i 2008 og afhændet. Beslutningerne om indgåelse af aktionæroverenskomst og

udskillelse mv. af visse aktiviteter er ifølge Deres oplysninger ikke godkendt af de i MN deltagende kommunalbestyrelser.

Det følger af § 5 sammenholdt med § 28 a i lov om naturgasforsyning, at et kommunalt fællesskab, der varetager distribution af naturgas, alene kan varetage denne virksomhed. Det følger videre af de nævnte bestemmelser, at kommuner kan deltage i virksomhed, der er nært tilknyttet distributionsvirksomheden efter loven. Tilknyttet virksomhed skal have en nær og naturlig sammenhæng med hovedvirksomheden, og skal udspringe af denne, og have et væsentligt mindre arbejdsmæssigt og økonomisk omfang end hovedvirksomheden. Herudover kan kommuner deltage i virksomhed, som er begrundet i særlige forhold vedrørende udbredelsen af naturgas. Sådanne aktiviteter finder deres begrundelse i særlige forhold vedrørende udbredelsen af naturgas som energiforsyningsform i Danmark, og kan eksempelvis være projektering af naturgasinstallationer i forbindelse med omstilling til naturgas, jf. nærmere lovbemærkningerne til bestemmelsen. Tilknyttet virksomhed og virksomhed, der er begrundet i særlige forhold, som nævnt i loven kan efter de nævnte bestemmelser i lov om naturgasforsyning alene varetages i selvstændige selskaber med begrænset ansvar. Kravet om, at distributionselskaber som HNG og MN skulle udskille eventuelle tilknyttede aktiviteter til særskilte selskaber, blev indsat i lov om naturgasforsyning i 2001 med virkning fra 2003. Reglerne om, hvilke typer af virksomhed der kan varetages i selskaber med begrænset ansvar, er præciseret i 2008.

På denne baggrund er det efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse efter en fortolkning af vedtægterne for de eksisterende selskaber sammenholdt med den lovgivning, der regulerer deres virksomhed, klart, hvilke beføjelser der med hjemmel i fusionsbestemmelserne kan afgives til et fusioneret selskab. Dette omfatter distribution af naturgas, og varetagelse – i datterselskaber med begrænset ansvar – af visse andre opgaver med tilknytning hertil eller begrundet i særlige forhold vedrørende udbredelsen af naturgas som nærmere fastlagt i lov om naturgasforsyning. Ministeriet er i den forbindelse opmærksomt på, at den tilknyttede virksomhed, som vedtægterne for MN fra 2001 efter deres ordlyd giver dette selskab mulighed for at varetage i datterselskaber ("selskaber, der forestår salg af naturgas på faste og individuelle vilkår"), er beskrevet på en anden måde end det, der gælder for HNG ("selskaber, der varetager andre formål og opgaver"). Henset til lovgivningens afgrænsning af de opgaver, der kan varetages i datterselskaber af kommunalt ejede naturgasselskaber, og til den udskillelse af opgaver til et fællesjet datterselskab, som rent faktisk fandt sted efter ændringen af MNs vedtægter i 2001, finder Økonomi- og Indenrigsministeriet imidlertid desuagtet, at også afgrænsningen af de opgaver, der med hjemmel i fusionsbestemmelserne kan afgives til et fusioneret selskab til varetagelse igennem datterselskaber med begrænset ansvar, er klar.

Under hensyn til lovgivningens krav om, at eventuelle andre aktiviteter skal varetages i særskilte selskaber med begrænset ansvar, og til, at de to kommunale fællesskaber har etableret et sådant selskab og disponeret over det ved indgåelse af aktionæroverenskomst og udskillelse af aktiviteter, er det tillige Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at det er tilstrækkelig klart, at hjemmelen til fusion i de to fællesskabers vedtægter omfatter hjemmel til, at det nye selskab kan disponere over datterselskaber, herunder ved salg. Dette gælder efter ministeriets opfattelse uanset, at en udtrykkelig hjemmel hertil ikke findes i vedtægterne for MN. I den forbindelse lægger ministeriet især vægt på, at de to fællesskaber efter lovgivningen og deres vedtægter kan eje datterselskaber, at de rent faktisk ejer sådanne, og at det på den baggrund må anses som hjemlet, at fællesskaberne også kan disponere over sådanne selskaber, herunder ved salg.

iii) Er den overdragelse af beføjelser, som efter udkastet til vedtægter for HMN I/S er sket til dette selskab, hjemlet i HNGs og MNs vedtægter?

Det fremgår af formåls- og opgavebestemmelser i udkastet til HMN I/S's vedtægter § 2, stk. 1 og 2, at selskabets formål er at forestå distribution af naturgas, og at selskabet kan påtage sig andre opgaver i tilknytning hertil. Det fremgår videre af vedtægtsudkastets § 2, stk. 3, og § 8, stk. 7, at selskabet kan være ejer af selskaber med begrænset ansvar, der varetager andre formål og opgaver, og at repræsentantskabet med 2/3 flertal kan træffe beslutning om salg af datterselskaber.

Det er herefter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at det fusionerede selskabs beføjelser holder sig inden for de beføjelser, der blev afgivet ved godkendelsen af bestemmelserne om fusion i de to eksisterende selskabers vedtægter, og at det klart fremgår, hvilke beføjelser det fusionerede selskab kan varetage. Ministeriet lægger herved vægt på, at det af vedtægternes bestemmelser om selskabets formål og opgaver sammenholdt med den afgrænsning af kommunale naturgasselskabers opgaver, som følger af lov om naturgasforsyning, klart fremgår, hvilke beføjelser der er afgivet til det fusionerede selskab, og at dette er i overensstemmelse med, hvad der rent faktisk gælder for de to eksisterende selskaber, jf. pkt. ii).

iv) Er de ændringer af vilkårene for afgivelsen af beføjelserne, som er fastsat i udkastet til vedtægter for HMN I/S, hjemlet i fusionsbestemmelserne i vedtægterne for HNG og MN?

Vilkårene for afgivelse af beføjelser til det fusionerede selskab adskiller sig på enkelte punkter indholdsmæssigt fra de vilkår, der gælder i HNG og/eller MN. Det skal vurderes, om disse forskelle er nødvendige eller naturlige følger af fusionen, eller om de i øvrigt kan anses hjemlet ved bestemmelserne om fusion i de to selskabers vedtægter, idet de ikke kan anses at være af væsentlig betydning for kommunalbestyrelsernes afgivelse af beføjelser til fællesskabet, jf. de generelle bemærkninger ovenfor pkt. i).

Vilkår vedr. den enkelte kommunes indflydelse i selskabet mv.

Når to kommunale fællesskaber fusioneres, indebærer det, at det nye selskab får flere interessentkommuner, end hvert af de to tidligere selskaber havde. I den forbindelse vil det være en naturlig følge af fusionen, at den enkelte kommunes forholdsmæssige indflydelse i selskabet ved valg af medlemmer til repræsentantskabet, mindskes. Dette er også tilfældet i den foreliggende sag, og den ændring af vilkårene for afgivelse af beføjelser til selskabet, som følger heraf, er efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse hjemlet i bestemmelserne om fusion.

Det fremgår af vedtægterne for MN § 6, stk. 1 og 2, at hver deltagende kommune vælger én repræsentant, og at kommunerne herudover vælger et tilsvarende antal repræsentanter ved forholdstalsvalg efter deres ejerandel. Af vedtægterne for HNG § 6, stk. 1 og 2 og udkastet til vedtægter for det nye selskab, HMN I/S § 6, stk. 1 og 2, fremgår, at hver deltagende kommune vælger én repræsentant, og at kommunerne herudover ved forholdstalsvalg i forhold til deres ejerandel vælger et antal repræsentanter, der svarer til 50 % af antallet af interessentkommuner. Udkastet til vedtægter for HMN I/S indebærer således for de kommuner, der er medlemmer af MN, ud over den forholdsvise nedgang i indflydelse, som følger af, at det nye selskab har flere interessenter end MN, yderligere en ændring i indflydelse, som følger af den ændrede regel om valg af repræsentanter.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har overvejet, om denne ændring kan anses hjemlet i den bestemmelse om fusion, som er indeholdt i vedtægterne for MN med den begrundelse, at den er en naturlig følge af en fusionsbeslutning. Det er i den forbindelse efter ministeriets opfattelse af betydning, at fusionsbestemmelsen under hensyn til selskabets formål og opgaver som fastsat i de fusionerende selskabers vedtægter og den gældende lovgivning, alene har kunnet danne grundlag for MN's fusion med andre kommunale naturgasselskaber, som er selskaber med et stort antal

interessenter. MN's fusion med et andet selskab måtte således indebære, at det fusionerede selskab havde langt flere interessenter end MN, således at behovet for en regulering af interessenternes indflydelse i selskabet gennem valg af repræsentanter måtte forventes at være til stede. På denne baggrund er det ministeriets opfattelse, at den nævnte ændring af vilkårene for afgivelsen af beføjelser til HMN I/S i forhold til, hvad der gælder for afgivelsen af beføjelser til MN, ikke går ud over, hvad der må anses for en naturlig følge af fusionen, og at ændringen således er hjemlet ved vilkåret om fusion i MN's vedtægter.

Det er endvidere efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse en naturlig følge af fusionen, og det nye selskabs større antal interessenter, at udkastet til vedtægter for det nye selskab § 9 giver mulighed for, at selskabets bestyrelse kan have mellem 9 og 13 medlemmer, mod 9 i bestyrelsen for hvert af de eksisterende selskaber, jf. § 9 i vedtægterne for disse selskaber, og at det er fastsat, at bestyrelsen i den første funktionsperiode skal have 13 medlemmer. Tilsvarende er det en naturlig følge af fusionen, at hovedsædet for HNM I/S fastsættes til at blive det ene af de to eksisterende fællesskabers hovedsæde.

Udkastet til vedtægter for HMN I/S § 10, stk. 3 og 12-15, indeholder særlige regler, der fastsætter en fordeling af formands- og næstformandsposter i HNM I/S og dets to datterselskaber imellem henholdsvis repræsentanter for de kommuner, der hidtil har været interessenter i HNG, og de kommuner, der hidtil har været interessenter i MN. Reglerne sikrer bl.a., at posterne som formand for bestyrelsen i HMN I/S og de to datterselskaber ikke alle kan være besat af enten jyske eller sjællandske kommuner. At der fastsættes sådanne regler, er efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse en naturlig følge af, at der er tale om en fusion af to kommunale fællesskaber med tilnærmelsesvis lige mange interessenter, der virker i hver sit af de to geografiske områder. Reglerne er således efter ministeriets opfattelse hjemlet i bestemmelserne om fusion i vedtægterne for HNG og MN.

Endvidere indeholder udkastet til vedtægter ændringer i forhold til vedtægterne for HNG eller MN på følgende punkter, der vedrører de deltagende kommuners indflydelse i selskabet mv.:

- 1) Vedtægterne for MN § 6, stk. 2, 2. pkt., indeholder en bestemmelse om, at der ved optagelse af nye interessenter i en funktionsperiode ikke sker ændringer i de øvrige interessenters antal af repræsentanter i repræsentantskabet. Vedtægterne for HNG og udkastet til vedtægter for HMN I/S indeholder ikke en bestemmelse herom.
- 2) Vedtægterne for HNG § 7, stk. 2, og udkastet til vedtægter for HMN I/S § 7, stk. 2, indeholder bestemmelse om, at formanden ved særskilt brev til hver deltagerkommune en måned inden et repræsentantskabsmøde skal varsle mødet og indkalde forslag til emner. Dette gælder efter udkastet til vedtægter for HMN I/S for både ordinære og ekstraordinære repræsentantskabsmøder. Efter vedtægterne for HNG gælder dette dog kun ordinære repræsentantskabsmøder, idet repræsentantskabsmøder i øvrigt indkaldes med minimum 14 dages varsel, jfr. vedtægternes § 7, stk. 2, 1. pkt. Sådant bestemmelse findes ikke i vedtægterne for MN, der i stedet har en regel om indkaldelse med mindst 14 dages varsel for såvel ordinære som ekstraordinære repræsentantskabsmøder, jf. § 7, stk. 2.
- 3) Vedtægterne for HNG § 7, stk. 5, indeholder en særlig quorumregel for repræsentantskabsbeslutninger, der skal træffes med simpelt flertal, idet det fremgår, at i tilfælde, hvor repræsentantskabet ikke er beslutningsdygtigt, men mere end 50 % af stemmerne er for forslaget, kan dette vedtages på næste møde med 50 % af stemmerne, selv om 50 % af repræsentanterne ikke er til

stede. Sådan bestemmelse findes ikke i vedtægterne for MN og udkastet til vedtægter for HMN I/S.

Økonomi- og Indenrigsministeriet foretaget en vurdering af, om de under pkt. 1-3 nævnte ændrede bestemmelser efter deres indhold kan anses at have været af væsentlig betydning for kommunalbestyrelsernes afgivelse af beføjelser til naturgasselskaberne. Dette vil indebære, at ændringen af dem er til hinder for, at selskabernes repræsentantskaber uden godkendelse i de deltagende kommunalbestyrelser kan træffe en beslutning om fusion, som ellers er hjemlet i vedtægterne.

Uanset at de således ændrede vedtægtsbestemmelser vedrører spørgsmål, der har med kommunernes indflydelse i selskabet at gøre, er det ministeriets opfattelse, at de omhandlede vedtægtsbestemmelser ikke er bestemmelser af væsentlig betydning for kommunalbestyrelsernes afgivelse af beføjelser til selskabet. I den forbindelse har ministeriet lagt vægt på bestemmelsernes karakter af mindre betydningsfulde procedureregler for selskabsorganernes virke, herunder det forhold, at de ændrede bestemmelser er mindre betydningsfulde ændringer vedrørende bl.a. vægtingen af medlemmernes indflydelse i selskabet i den restende del af en valgperiode efter et nyt medlems indtræden, om indkaldelse til repræsentantskabsmøder, og om vedtagelse af forslag med simpelt flertal i det tilfælde, at der på to på hinanden følgende repræsentantskabsmøder ikke er quorum.

For så vidt angår det forhold, at formuleringen af udkastet til vedtægter for HMN I/S som nævnt under pkt. 2 indebærer, at repræsentantskabsmøder altid skal indkaldes med mindst én måneds varsel, skal Økonomi- og Indenrigsministeriet dog bemærke følgende:

I vedtægterne for *begge* de to eksisterende selskaber er varslet mindst 14 dage for ekstraordinære møder. Den indholdsmæssige ændring, som udkastet til vedtægterne for HMN I/S indebærer på dette punkt, er hverken nødvendig eller naturlig som følge af selve fusionen, og den er heller ikke en følge af, at der nødvendigvis skal fastsættes ét sæt af vedtægter for det nye fusionerede selskab. Muligheden for at indkalde til ekstraordinære repræsentantskabsmøder med 14 dages frem for én måneds varsel kan endvidere efter ministeriets opfattelse være af indholdsmæssig betydning for selskabet og dets deltagere. Det er således ministeriets opfattelse, at ændringen indebærer en indholdsmæssig ændring af vilkårene for kommunalbestyrelsernes afgivelse af deres beføjelser på dette punkt, som ikke kan anses for hjemlet i bestemmelsen om fusion i de eksisterende selskabets vedtægter eller i disse vedtægter i øvrigt.

På denne baggrund finder Økonomi- og Indenrigsministeriet, at ændringen *enten* bør indebære krav om, at vedtægterne for HMN I/S skal vedtages af alle de deltagende kommunalbestyrelser i et møde, *eller* at vedtægterne ændres, således at der også i HMN I/S vil være mulighed for at indkalde ekstraordinære repræsentantskabsmøder med 14 dages varsel. Se nærmere i konklusionen nedenfor.

Vilkår vedr. indskud, gæld og hæftelse

Når der sker en fusion af to eller flere kommunale fællesskaber, vil det ofte være nødvendigt eller i hvert fald naturligt, at der foretages visse ændringer eller tilpasninger for så vidt angår de enkelte kommuners indskud. En hjemmel til fusion af sådanne selskaber må antages at rumme mulighed for en sådan tilpasning, idet dette er en naturlig del af fusionsprocessen.

De ændringer på dette punkt, som fusionen af HNG og MN til HMN I/S har givet anledning til, går efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse ikke ud over, hvad der kan anses hjemlet ved bestemmelserne om fusion i de to førstnævnte selskabers vedtægter.

Det fremgår, at ændringerne indebærer, at hvert af de eksisterende selskaber indskyder lige meget i det nye selskab, hvilket kan være naturligt ved en fusion. At de deltagende kommuner som følge heraf får udbetalt deres forrentede indskud i det oprindelige selskab med fradrag af indskuddet i det nye selskab, forekommer tillige at være en naturlig følge heraf.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har endvidere bemærket, at det nye selskab overtager de eksisterende selskabers aktiver og passiver, således at det nye selskabs gældsbyrde svarer til gældsbyrden i de to eksisterende selskaber. Også dette kan efter ministeriets opfattelse anses som naturlig følge af fusionen.

Det fremgår af vedtægterne for MN § 3, stk. 1, at selskabet er et interessentskab med den begrænsning, at interessenterne hæfter principalt pro rata, subsidiært solidarisk med hele deres formue for selskabets forpligtelser. Af vedtægterne for HNG § 3, stk. 2, og af udkastet til vedtægter for HMN I/S § 3, stk. 1, fremgår, at interessenterne hæfter principalt, solidarisk og med hele deres formue for selskabets forpligtelser.

Interessentskaber er efter almindelige regler karakteriseret ved, at interessenterne hæfter principalt, personligt og solidarisk for selskabets gæld. Det kan ikke antages, at interessenternes indbyrdes aftale om en anden og mere begrænset form for hæftelse kan gøres gældende over for en kreditor, der ikke i forvejen har accepteret en sådan fravigelse fra de almindelige regler. Der kan herved henvises til Søren Friis Hansen m.fl., Dansk Selskabsret – Interessentskaber, 2. udgave, 2011, side 453-454, og Noe Munck m.fl., Selskabsformerne – lærebog i selskabsret, 6. udgave, 2010, side 130-133.

Reglen om principal pro rata hæftelse, som er fastsat i vedtægterne for MN, vil således alene kunne gøres gældende over for kreditorer, der i forvejen har accepteret denne hæftelse. Endvidere vil den kun betyde, at sådanne kreditorer i første omgang må rette henvendelse til hver af interessenterne for deres del af kravet. Fører dette ikke til opfyldelse af kravet, vil de kunne rette hele kravet imod enhver af interessenterne.

Det forhold, at hæftelsesbestemmelsen i udkastet til vedtægter for HMN I/S efter sin ordlyd er mere vidtgående end bestemmelsen i MN, indebærer på denne baggrund efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse ikke en indholdsmæssig ændring af hæftelsen for deltagere i MN, der ikke kan anses hjemlet i vedtægternes fusionsbestemmelse. Uanset at bestemmelsen vedrører kommunernes hæftelse, finder ministeriet således ikke, at den efter sit indhold må anses af væsentlig betydning for de i MN deltagende kommunalbestyrelses afgivelse af beføjelser til selskabet.

Ministeriet lægger herved navnlig vægt på, at den begrænsning i hæftelsen, som fremgår af vedtægterne for MN, alene kan gøres gældende over for kreditorer, der i forvejen har accepteret den, at den subsidiære hæftelse er solidarisk, og at bestemmelsen i øvrigt fraviger det normale udgangspunkt for hæftelse i interessentskaber.

Det fremgår ikke af vedtægterne for MN, men derimod af vedtægterne for HNG § 4, stk. 6, og af udkastet til vedtægter for HMN I/S § 4, stk. 5, at en udtrædende interessent *over for interessentskabets kreditorer* på udtrædelsestidspunktet fortsat hæfter solidarisk for interessentskabets gæld på udtrædelsestidspunktet. Af vedtægterne for MN § 4, stk. 4, fremgår ligesom af vedtægterne for HNG § 4, stk. 5, og af udkastet til vedtægter for HMN I/S § 4, stk. 4, at en udtrædende interessent vedbliver at hæfte for sin forholdsmæssige andel af selskabets gæld på udtrædelsestidspunktet, indtil den er afviklet. De sidstnævnte bestemmelser vedrører udtrædende interessenters hæftelse indadtil i forhold til de øvrige interessenter.

Efter almindelige regler hæfter interessenter også efter udtræden over for selskabets kreditorer efter de almindelige regler for interessenters hæftelse for de forpligtelser, som selskabet havde ved vedkommendes udtræden. Dette svarer til, hvad der gælder om interessenters hæftelse efter et interessentskabs opløsning. En interessent, herunder en udtrædende interessent, kan ikke frigøres for denne forpligtelse, med mindre der foreligger en konkret aftale med vedkommende kreditor herom. Der kan herved henvises til Søren Friis Hansen m.fl., Dansk Selskabsret – Interessentskaber, 2. udgave, 2011, side 760-761, og Noe Munck m.fl., Selskabsformerne – lærebog i selskabsret, 6. udgave, 2011, side 133-135.

På denne baggrund er det Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at det forhold, at der ikke i vedtægterne for MN findes en bestemmelse om udtrædende interessenters hæftelse udadtil, ikke indebærer en indholdsmæssig ændring af hæftelsen for deltagere i MN, der ikke kan anses hjemlet i vedtægternes fusionsbestemmelse. Uanset at bestemmelsen vedrører kommunernes hæftelse, finder ministeriet således ikke, at den efter sit indhold må anses af væsentlig betydning for de i MN deltagende kommunalbestyrelses opgørelse af beføjelser til selskabet.

Ministeriet lægger herved vægt på, at hæftelsen for udtrædende interessenter i forhold til selskabets kreditorer – med mindre andet konkret aftales med den enkelte kreditor – vil være den samme som i de to andre selskaber og i overensstemmelse med de almindelige regler om hæftelse i interessentskabsforhold, uanset at reglen herom ikke er medtaget i vedtægterne.

Vedtægterne for MN § 4, stk. 3 og 4 og udkastet til vedtægter for HMN I/S § 4, stk. 3 og 4 fastsætter, at en udtrædende interessent ikke hæfter for nogen del af selskabets gæld og får sit indskud udbetalt, såfremt der aldrig har været etableret distribution af naturgas i kommunen. Sådanne bestemmelser findes ikke i vedtægterne for HNG.

De har oplyst, at ingen af interessenterne i HNG og MN er uden distributionsnet, og at der heller ikke findes kommuner uden distributionsnet, som kunne være kandidater til at blive interessenter i HMN I/S.

Under hensyn til, at de nævnte bestemmelser i vedtægterne for MN og udkastet til vedtægter for HMN I/S således er uden praktisk betydning, er det Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at udkastet til vedtægter for HMN I/S ikke på dette punkt indeholder en indholdsmæssig ændring af betydning i forhold til vedtægterne for HNG.

Vedr. andre vilkår

Udkastet til vedtægter for HMN I/S adskiller sig også på enkelte andre punkter fra vedtægterne for HNG eller MN.

I visse af disse tilfælde er der tale om, at vedtægterne uanset forskelle i ordlyden ikke indholdsmæssigt er forskellige. Efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse omfatter dette bl.a. forskelligt formulerede vedtægtsbestemmelser om fordelingen af opgaver mellem selskabernes bestyrelse og direktion, om tegningsret og om bestyrelsens mulighed for at ansætte tjenestemænd.

I visse andre tilfælde er der tale om, at et eller to sæt vedtægter indeholder udtrykkelige bestemmelser om regler, der uden anden angivelse gælder udfyldende for det kommunale fællesskab, og hvor den anden eller de andre vedtægters udtrykkelige bestemmelser ikke indeholder tilsvarende regulering. Som eksempel kan nævnes, at § 9 i vedtægterne for HNG angiver, at bestyrelsen, med mindre andet besluttet, vælges af og blandt repræsentantskabet ved forholdstalsvalg efter d'Hondts metode. Af den tilsvarende bestemmelse i vedtægterne for MN og udkastet til

vedtægter for HMN I/S fremgår herudover, at fravigelse af forholdstalsvalgmetoden kræver *enstemmig* beslutning. Det antages efter lov om kommunernes styrelse, at fravigelse af den nævnte lovs regler om forholdstalsvalg, kræver enstemmighed. For så vidt angår styrelsesretlige spørgsmål, der ikke er reguleret i vedtægterne for et kommunalt fællesskab, er udgangspunktet, at styrelseslovens regler finder anvendelse på reguleringen af de interne forhold. Når der er tale om regler, der indebærer mindretalsbeskyttelse, må det antages, at der skal stærke holdepunkter til for, at disse regler kan anses fraveget ved bestemmelser i vedtægterne for et kommunalt fællesskab, ligesom det vil rejse spørgsmål, om sådan fravigelse kan godkendes af tilsynsmyndigheden. Det anførte indebærer, at uanset at vedtægterne for HNG ikke udtrykkeligt angiver det, vil fravigelse af forholdstalsvalgmetoden ved valg af dette selskabs bestyrelse kræve enstemmighed i repræsentantskabet I tilfælde som dette er der således heller ikke tale om indholdsmæssige forskelle mellem de tre sæt vedtægter

Endelig er der i få tilfælde tale om indholdsmæssige forskelle mellem udkastet til vedtægter for HMN I/S og vedtægterne for HNG eller MN, som ikke er nødvendige eller naturlige følger af fusionen, herunder følgende:

1. HNG kan efter § 2 i sine vedtægter "i fællesskab med andre energiselskaber stifte eller deltage i fællesorganer til varetagelse af fælles interesser", mens MN efter § 2 i sine vedtægter "i fællesskab med andre naturgasselskaber [kan] stifte fællesorganer til varetagelse af fælles interesser". Bestemmelsen i udkastet til vedtægter for HMN I/S bestemmer i § 2, at selskabet "i fællesskab med andre energiselskaber [kan] stifte fællesorganer til varetagelse af fælles interesser".
2. Vedtægterne for HNG og udkastet til vedtægter for HMN I/S indeholder i § 6 en bestemmelse om, at observatører i repræsentantskabet har tale- og forslagsret, men ikke stemmeret. Sådan bestemmelse findes ikke ved vedtægterne for MN, der i § 6 alene indeholder en bestemmelse, der indholdsmæssigt svarer til, hvad der også gælder for de to førstnævnte selskaber, hvorefter repræsentantskabet kan bestemme, at andre selskaber, organisationer og myndigheder kan deltage med observatørstatus i repræsentantskabets møder.
3. Udkastet til vedtægter for HMN I/S indeholder ligesom vedtægterne for MN i § 10 bestemmelse om, at bestyrelsesmedlemmerne som alternativ til fast vederlag kan vælge at modtage diæter og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Sådan bestemmelse findes ikke i vedtægterne for HNG.
4. Anmodning om nedsættelse af voldgiftsret indgives efter § 17 i udkastet til vedtægter for HMN I/S til Præsidenten for Østre Landsret, mens det efter § 17 i vedtægterne for de to eksisterende selskaber sker til Præsidenten for Vestre Landsret.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har for så vidt angår de få øvrige indholdsmæssige forskelle mellem udkastet til vedtægter for HMN I/S og vedtægterne for HNG eller MN, som ikke er en nødvendig eller naturlig følge af fusionen, herunder de under pkt. 1-4 nævnte, foretaget en vurdering af, om de efter deres indhold kan anses at have været af væsentlig betydning for kommunalbestyrelsernes afgivelse af beføjelser til naturgasselskaberne. Dette vil indebære, at ændringen af dem er til hinder for, at selskabernes repræsentantskaber uden godkendelse i de deltagende kommunalbestyrelser kan træffe en beslutning om fusion, som ellers er hjemlet i vedtægterne.

Ministeriet finder ikke, at disse ændrede vedtægtsbestemmelser kan anses at være af væsentlig betydning for kommunalbestyrelsernes afgivelse af beføjelser til

naturgasselskaberne. Ministeriet har i den forbindelse navnlig tillagt indholdet af bestemmelserne betydning, men har også tillagt det en vis betydning, at det fusionerede selskab har et stort antal deltagere, hvilket gør en godkendelse af vedtægterne i alle kommunalbestyrelser administrativt uforholdsmæssig besværlig.

Vedrørende den under pkt. 4 nævnte ændrede vedtægtsbestemmelse skal ministeriet bemærke, at denne hverken er nødvendig eller naturlig som følge af selve fusionen, eller er en følge af, at der nødvendigvis skal fastsættes ét sæt af vedtægter for det nye – fusionerede – selskab. Bestemmelsen adskiller sig således fra de tilsvarende bestemmelser i begge de eksisterende selskabers vedtægter, der begge fastsætter, at henvendelse om nedsættelse af voldgift skal ske til præsidenten for Vestre Landsret. Ændringen er imidlertid efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse af en sådan formel karakter, at den desuagtet ikke bør medføre krav om, at vedtægterne for HMN I/S skal vedtages af alle de deltagende kommunalbestyrelser i et møde, eller at vedtægterne ændres, så henvendelse om voldgift i stedet for til Præsidenten for Østre Landsret skal rettes til præsidenten for Vestre Landsret.

Konklusion:

Efter en gennemgang af vedtægterne for de to eksisterende selskaber sammenholdt med udkastet til vedtægter for HMN I/S og de vilkår, som i øvrigt er fastsat for fusionen, er det, som det fremgår ovenfor, på et enkelt punkt Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, der i udkastet til vedtægter for HMN I/S er indeholdt en indholdsmæssig ændring af vilkårene for kommunalbestyrelsernes afgivelse af deres beføjelser, som ikke kan anses for hjemlet i bestemmelsen om fusion i de eksisterende selskabers vedtægter eller i disse vedtægter i øvrigt.

Bortset herfra er det Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at de indholdsmæssige ændringer i vilkårene for de deltagende kommuners overdragelse af beføjelser, som skal gælde for HMN I/S, i forhold til det, som gælder i henholdsvis HNG og MN, ikke er af en sådan karakter, at de ikke kan anses hjemlede i vedtægterne for de to eksisterende selskaber, herunder i bestemmelsen om fusion i de to selskabers vedtægter.

Den nævnte ændring af vedtægterne, som vedrører varslet for indkaldelse af ekstraordinære repræsentantskabsmøder, indebærer som udgangspunkt, at udkastet til vedtægter skal godkendes af alle de deltagende kommunalbestyrelser i et møde.

Alternativt kan vedtægterne på dette punkt formuleres i overensstemmelse med, hvad der gælder for begge de to eksisterende selskaber, nemlig således at ekstraordinære repræsentantskabsmøder kan indkaldes med mindst 14 dages varsel.

Hvis dette sker, er der ikke ved fastsættelsen af de nye vedtægter sket ændring af de beføjelser, som de deltagende kommuner afgiver eller i vilkårene for de afgivne beføjelser, og der er således ikke efter lovgivningen krav om, at vedtægterne for HMN I/S skal godkendes af de deltagende kommuner, herunder af de deltagende kommunalbestyrelser i et møde.

Det tilføjes, at et sådant krav ville indebære en ændring af de tidligere af tilsynsmyndigheden godkendte vilkår for HNG og MN, der som anført hjemler den aktuelle fusion, og at der efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse ikke er grundlag for, at tilsynsmyndigheden kræver en sådan ændring af vedtægterne.

For at Økonomi- og Indenrigsministeriet kan godkende udkastet til vedtægter for HMN I/S, selv om disse ikke godkendes af alle de deltagende kommunalbestyrelser i et møde, skal der således i vedtægterne foretages følgende ændringer:

Nr. 1: I § 7, stk. 2, ændres "Repræsentantskabsmøder" til: "Ordinære repræsentantskabsmøder".

Nr. 2: I § 7, stk. 3, tilføjes et nyt 2. pkt. med følgende ordlyd: "Ekstraordinære repræsentantskabsmøder indkaldes med mindst 14 dages varsel ved brev til hver enkelt repræsentant og de tilsluttede kommuner."

Ad spørgsmål 2: I hvilket omfang skal der fremover stilles krav om de deltagende kommunalbestyrelses vedtagelse af visse beslutninger, som efter udkastet til vedtægter for HMN I/S er overladt til selskabets repræsentantskab?

Statsforvaltningen Hovedstaden har den 10. maj 2010 truffet afgørelse om, at følgende beslutninger, som efter udkastet til vedtægter for HMN I/S kan træffes af selskabets repræsentantskab, skal vedtages af samtlige deltagende kommunalbestyrelser, hvis én kommunalbestyrelse kræver det:

- a) Beslutning om, at selskabet skal sammenslutes med et eller flere andre energiselskaber.
- b) Beslutning om optagelse af nye interessenter og vilkårene herfor.
- c) Beslutning om vilkårene for en interessents udtræden af selskabet.
- d) Beslutning om varetagelse af andre energiforsyningsopgaver.
- e) Beslutning om vedtægtsændringer.
- f) Beslutning om salg af datterselskaber.
- g) Beslutning om selskabets opløsning.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har derfor fundet anledning til at udtale sig om, i hvilket omfang der efter vedtægterne for HMN I/S skal stilles krav om de deltagende kommunalbestyrelses vedtagelse af disse beslutninger. I den anledning skal Økonomi- og Indenrigsministeriet udtale følgende:

Når kommunalbestyrelsen afgiver beføjelser til et kommunalt fællesskab, følger det af lovgivningen, at kommunalbestyrelsen i et møde skal godkende afgivelsen af beføjelserne og vilkårene herfor, dvs. vedtægterne for det kommunale fællesskab. Det samme gælder ændringer i de beføjelser, der er afgivet til fællesskabet, og indholdsmæssige ændringer i vilkårene herfor. Det skal klart fremgå af vedtægterne, hvilke beføjelser der er overført til det kommunale fællesskab.

Ved en ændring af vedtægterne for et kommunalt fællesskab eller ved en anden beslutning vedrørende fællesskabet, der allerede er hjemlet i de eksisterende vedtægter, sker der ikke en ændring af de beføjelser, som kommunalbestyrelserne har afgivet til fællesskabet. Såfremt beslutningen endvidere holder sig inden for de vilkår herfor, som følger af det allerede vedtagne, ændrer beslutningen heller ikke vilkårene for afgivelsen af beføjelserne. Sådanne beslutninger kræver derfor ikke godkendelse i de deltagende kommunalbestyrelser.

Der henvises nærmere til de indledende bemærkninger ovenfor ad spørgsmål 1 og 2.

Vedrørende de enkelte beslutninger, som er nævnt ovenfor under litra a) til g), bemærkes følgende:

Ad a) Beslutning om, at selskabet skal sammenslutes (fusioneres) med et eller flere andre energiselskaber.

Det fremgår af § 2, stk. 5, i udkastet til vedtægter for HMN I/S, at selskabet kan træffe beslutning om sammenslutning med et eller flere andre energiselskaber, og at beslutning herom træffes af repræsentantskabet med kvalificeret flertal som nævnt i udkastets § 7, stk. 7 (2/3 af de afgivne stemmer). Det fremgår af udkastet § 8, stk. 7,

at repræsentantskabet træffer beslutning om sammenslutning med andre selskaber. Vedtægtsudkastets bestemmelser om fusion med andre selskaber må læses inden for rammerne af formåls- og opgavebeskrivelsen i udkastets § 2, hvorefter selskabets formål er at forestå distribution af naturgas, idet selskabet kan påtage sig andre opgaver i tilknytning hertil og kan være ejer af selskaber med begrænset ansvar, der varetager andre formål og opgaver..

Udkastet til vedtægter for HMN I/S indeholder således hjemmel til, at repræsentantskabet kan træffe beslutning om fusion af selskabet med andre energiselskaber, men det fusionerede selskab må overholde formåls- og opgavebestemmelsen. Under hensyn til den nærmere afgrænsning af selskabets formål og opgaver, som følger af udkastet til vedtægter, sammenholdt med lovgivningen om naturgasforsyning, er det Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at denne hjemmel er tilstrækkelig præcis til at kunne danne grundlag for en repræsentantskabsbeslutning om fusion. Der kan herved henvises til bemærkningerne ovenfor under spørgsmål 1 pkt. ii) om afgrænsningen i lov om naturgasforsyning af kommunale naturgasselskabers virksomhed.

Det vil være en forudsætning for, at en beslutning om fusion kan træffes af repræsentantskabet uden forelæggelse for de deltagende kommunalbestyrelser, at den konkrete beslutning om fusion, herunder indholdet af vedtægterne for det fusionerede selskab, kan anses for hjemlet i vedtægterne for HMN I/S, herunder i fusionsbestemmelsen i disse vedtægter. De indholdsmæssige ændringer i vilkårene for interessenternes afgivelse af beføjelser til selskabet, som må anses for nødvendige eller naturlige følger af en fusion, vil således kunne anses hjemlede i vedtægterne. Det samme gælder indholdsmæssige ændringer i vilkårene for interessenternes afgivelse af beføjelser til selskabet, i det omfang disse ikke efter deres indhold kan anses at have været af væsentlig betydning for kommunalbestyrelsernes afgivelse af beføjelser til naturgasselskabet. Der henvises om denne vurdering nærmere til de generelle bemærkninger ovenfor under spørgsmål 1 pkt. i).

Ad b) Beslutning om optagelse af nye interessenter og vilkårene herfor.

Det fremgår af § 8, stk. 5 og 6, i udkastet til vedtægter for HMN I/S, at repræsentantskabet fastlægger størrelsen af nye interessenters ejerandel og indskud, jf. § 5, stk. 2, og at repræsentantskabet træffer beslutning om optagelse af nye interessenter og om vilkår herfor, herunder om repræsentation i den løbende funktionsperiode. Det fremgår af § 5, stk. 2, at nye interessenter ved indtræden i selskabet betaler et indskud, som fastsættes af repræsentantskabet i forhold til den forventede distribuerede mængde naturgas i kommunen, således at den indtrædende interessent får en til indskuddet svarende ejerandel.

Udkastet til vedtægter for HMN I/S indeholder således hjemmel til, at repræsentantskabet kan træffe beslutning om optagelse af nye interessenter, herunder om deres repræsentation i den løbende funktionsperiode. Udkastet indeholder endvidere nærmere regler for, hvordan repræsentantskabet i den forbindelse skal fastsætte størrelsen af nye interessenters indskud. Det er Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at denne hjemmel er tilstrækkelig præcis til at kunne danne grundlag for repræsentantskabsbeslutninger om nye interessenters optagelse i fællesskabet.

Det vil være en forudsætning for, at en beslutning om optagelse af en ny interessent kan træffes af repræsentantskabet uden forelæggelse for de deltagende kommunalbestyrelser, at den konkrete beslutning herom, kan anses for hjemlet i vedtægterne for HMN I/S.

Det tilføjes, at den nye interessents indtræden i fællesskabet skal godkendes i vedkommende kommunalbestyrelse, idet kommunen ved indtræden i selskabet afgiver beføjelser til selskabet efter § 60, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse.

Ad c) Beslutning om vilkårene for en interessents udtræden af selskabet.

Det fremgår af § 4, stk. 2, i udkastet til vedtægter for HMN I/S, at en interessent kan opsig sit medlemskab af selskabet med mindst 12 måneders varsel til en 1. januar. Det fremgår af udkastets § 8, stk. 6, at repræsentantskabet fastlægger vilkårene i forbindelse med en interessents udtræden af selskabet, jf. § 4, stk. 3 og 4. Af disse bestemmelser fremgår tillige, at en udtrædende interessent ikke har krav på nogen del af selskabets aktiver. Det fremgår videre, at en udtrædende kommune vedbliver at hæfte for sin forholdsmæssige andel af selskabets gæld på udtrædelsestidspunktet, uanset senere refinansiering, indtil denne gæld er afviklet.

Udkastet til vedtægter for HMN I/S indeholder således hjemmel til, at en interessent kan opsig sit medlemskab af selskabet, og at repræsentantskabet fastlægger vilkårene for en interessents udtræden i overensstemmelse med de regler herom, som tillige følger af vedtægterne. Det er Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at denne hjemmel er tilstrækkelig præcis til at kunne danne grundlag for repræsentantskabsbeslutninger om fastsættelse af vilkår for en interessents udtræden af selskabet.

Det vil være en forudsætning for, at en beslutning om fastsættelse af vilkår for en interessents udtræden af selskabet kan træffes af repræsentantskabet uden forelæggelse for de deltagende kommunalbestyrelser, at den konkrete beslutning herom, kan anses for hjemlet i vedtægterne for HMN I/S.

Det tilføjes, at den udtrædende kommunalbestyrelse i et møde skal træffe beslutning om at udtræde af selskabet, idet kommunen herved træffer beslutning om ikke længere at afgive beføjelser til HMN I/S.

Ad d) Beslutning om varetagelse af andre energiforsyningsopgaver.

Det fremgår af § 2, stk. 2 og 3, i udkastet til vedtægter for HMN I/S, at selskabet kan påtage sig andre opgaver i tilknytning til distribution af naturgas, og at selskabet kan være ejer af selskaber med begrænset ansvar, der varetager andre formål og opgaver. Det fremgår af udkastet til vedtægter § 8, stk. 7, at repræsentantskabet træffer beslutning om varetagelse af andre energiforsyningsopgaver. Vedtægtsudkastets § 8, stk. 7, må læses inden for rammerne af formåls- og opgavebeskrivelsen i udkastets § 2.

Udkastet til vedtægter for HMN I/S indeholder således hjemmel til, at repræsentantskabet kan træffe beslutning om, at selskabet kan varetage andre opgaver i tilknytning til distribution af naturgas og være ejer af selskaber med begrænset ansvar, der varetager andre formål og opgaver. Selskabets opgave- og formålsbestemmelser sammenholdt med reglerne i lov om naturgasforsyning om, hvilke opgaver kommunale naturgasdistributionselskaber kan udføre, fastlægger nærmere grænser for, hvilke yderligere opgaver repræsentantskabet kan træffe beslutning om, at selskabet skal udføre, herunder udføre i selskaber med begrænset ansvar, jf. herved ovenfor ad spørgsmål 1 pkt. ii).

Det er på denne baggrund Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at hjemmelen i udkastet til vedtægter, hvorefter repræsentantskabet kan træffe beslutning om varetagelse af andre energiforsyningsopgaver, er tilstrækkelig præcis til at kunne danne grundlag for repræsentantskabsbeslutninger herom, herunder om varetagelse af andre energiforsyningsopgaver i datterselskaber, uden at dette kræver godkendelse i de deltagende kommunalbestyrelser.

Det vil være en forudsætning for, at den konkrete beslutning om varetagelse af andre energiforsyningsopgaver kan anses for hjemlet i vedtægterne for HMN I/S, at den holder sig inden for de grænser for selskabets opgavevaretagelse, som følger af vedtægternes opgave- og formålsbestemmelser sammenholdt med reglerne i lov om naturgasforsyning om, hvilke opgaver kommunale naturgasdistributionselskaber kan udføre.

Ad e) Beslutning om vedtægtsændringer.

Det fremgår af udkastet til vedtægter § 8, stk. 7, at repræsentantskabet træffer beslutning om vedtægtsændringer, og af § 7, stk. 7, at beslutning herom træffes med kvalificeret flertal (2/3 af de afgivne stemmer).

Udkastet til vedtægter for HMN I/S indeholder således en hjemmel til, at repræsentantskabet kan godkende vedtægtsændringer for selskabet. Denne bestemmelse indeholder imidlertid ingen nærmere angivelse af, hvad kommunalbestyrelserne ved godkendelsen heraf har givet repræsentantskabet beføjelse til at beslutte. Bestemmelsen er derfor ikke i sig selv tilstrækkelig præcis til, at den kan danne grundlag for, at repræsentantskabet kan vedtage vedtægtsændringer.

I det omfang ændringer af vedtægterne for HMN I/S ændrer de beføjelser, som de deltagende kommuner har afgivet til selskabet, eller ændrer indholdet af vilkårene for afgivelsen af beføjelserne, følger det således af lovgivningen, at vedtægtsændringer ikke kan godkendes af repræsentantskabet alene, men skal godkendes af de deltagende kommunalbestyrelser i et møde.

Derimod vil vedtægtsændringer, der er hjemlet ved andre bestemmelser i udkastet til vedtægter, kunne vedtages af repræsentantskabet. Dette omfatter eksempelvis vedtægtsændringer, der er en nødvendig eller naturlig følge af beslutninger om selskabets fusion, jf. ovenfor ad a.

Ad f) Beslutning om salg af datterselskaber.

Det fremgår af § 8, stk. 7, i udkastet til vedtægter for HMN I/S, at repræsentantskabet træffer beslutning om salg af datterselskaber, og af § 7, stk. 7, at beslutning herom træffes med kvalificeret flertal (2/3 af de afgivne stemmer).

Udkastet til vedtægter for HMN I/S indeholder således hjemmel til, at repræsentantskabet kan træffe beslutning om salg af datterselskaber. Udkastet indeholder endvidere sammenholdt med reglerne i lov om naturgasforsyning som nævnt ovenfor ad pkt. d hjemmel til, at selskabet kan varetage visse andre energiforsyningsopgaver i datterselskaber. På denne baggrund er det Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at hjemmelen til, at repræsentantskabet kan træffe beslutning om at sælge sådanne datterselskaber er tilstrækkelig præcis til at kunne danne grundlag for beslutning om salg uden godkendelse i de deltagende kommunalbestyrelser.

Sammenfatning ad pkt. a til f

Som det fremgår af gennemgangen ovenfor, vil beslutninger som nævnt under pkt. a til f efter omstændighederne kunne være hjemlet i udkastet til vedtægter for HMN I/S. I det omfang, det er tilfældet, kan repræsentantskabet træffe beslutningen efter de regler herom, som fremgår af vedtægterne.

Andre beslutninger vil derimod ikke være hjemlet i vedtægterne. Dette gælder f.eks. vedtægtsændringer som ikke i øvrigt er hjemlet i vedtægterne, og som indebærer

indholdsmæssige ændringer i kommunalbestyrelsernes afgivelse af beføjelser til fællesskabet eller i vilkårene herfor.

På denne baggrund er det Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at de omhandlede bestemmelser i vedtægterne om repræsentantskabets kompetence, skal suppleres med en bestemmelse, hvoraf det krav, som følger af lovgivningen om, at visse beslutninger skal godkendes af de deltagende kommunalbestyrelser i et møde, jf. ovenfor i de indledende bemærkninger til spørgsmål 1 og 2, fremgår. Se nærmere i konklusionen nedenfor.

Økonomi- og Indenrigsministeriet finder derimod ikke grundlag for som sket ved Statsforvaltningen Hovedstadens afgørelse af 10. maj 2010 at fastsætte krav om, at alle de nævnte beslutninger, såfremt én kommunalbestyrelse kræver det, skal forelægges de øvrige deltagende kommunalbestyrelser til godkendelse. Ministeriet lægger herved vægt på følgende:

I det omfang beslutningerne ikke er hjemlet i vedtægterne, følger det som allerede anført af lovgivningen, at beslutningerne altid skal godkendes af alle de deltagende kommunalbestyrelser i et møde. I så fald er et betinget krav om godkendelse som fastsat af statsforvaltningen ikke tilstrækkeligt.

I det omfang beslutningerne allerede er hjemlet i vedtægterne, ville et sådant betinget krav om godkendelse i alle kommunalbestyrelser indebære en ændring i vilkårene for kommunalbestyrelsens afgivelse af de beføjelser, som ved vedtægterne er afgivet til det kommunale fællesskab. Økonomi- og Indenrigsministeren finder efter de foreliggende oplysninger, herunder efter en vurdering af indholdet af de hjemlede beslutninger, ikke, at det er nødvendigt eller hensigtsmæssigt at stille et sådant krav.

Ad g) Beslutning om selskabets opløsning.

Efter § 60, stk. 2, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse kan aftaler om afgivelse af beføjelser efter § 60, stk. 1, herunder om indgåelse i et kommunalt fællesskab, ophæves, hvis deltagerne er enige herom. Efter § 60, stk. 2, 2. pkt., kan en sådan aftale endvidere ophæves efter en deltagers anmodning, når vedkommende statsforvaltning finder rimelig grund dertil. Reglerne supplerer eventuelle vedtægtsbestemmelser om en deltagers opsigelse eller selskabets opløsning.

Det fremgår af § 7, stk. 7, § 8, stk. 7, og § 16, stk. 1, i udkastet til vedtægter for HMN I/S, at repræsentantskabet træffer beslutning om selskabets opløsning, og at beslutning herom træffes med kvalificeret flertal (2/3 af de afgivne stemmer). Det fremgår af udkastets § 16, stk. 2 og 3, at et eventuelt overskud eller underskud ved selskabets opløsning udbetales eller dækkes af interessenterne efter deres ejerandel, og at den kommunale styrelseslovs regler finder anvendelse ved selskabets opløsning.

Udkastet til vedtægter for HMN I/S indeholder således efter sin ordlyd hjemmel til, at repræsentantskabet kan træffe beslutning om selskabets opløsning, og den indeholder samtidig nærmere oplysning om, hvorledes der skal forholdes med selskabets værdier i tilfælde af opløsning.

Som anført ovenfor i de indledende bemærkninger til spørgsmål 1 og 2 følger det af lovgivningen, at beslutninger om afgivelse af beføjelser til et kommunalt fællesskab, skal træffes af kommunalbestyrelsen i et møde. Det samme gælder beslutninger om at opløse et sådant fællesskab, idet kommunen herved træffer beslutning om ikke længere at afgive beføjelser til fællesskabet, men på ny selv at varetage dem. Dermed ændres kommunalbestyrelsens oprindelige beslutning om at afgive beføjelser til fællesskabet.

Dog følger det af § 60, stk. 2, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse, at tilsynsmyndigheden efter en deltagers anmodning altid kan træffe beslutning om opløsning af et kommunalt fællesskab, når tilsynsmyndigheden finder rimelig grund dertil.

Bestemmelsen i § 60, stk. 2, indeholder ikke ud over den særlige bestemmelse om tilsynsmyndighedens adgang til at opløse et kommunalt fællesskab, hjemmel til at fravige de almindelige regler om, at afgivelse af beføjelser til og beslutning om ikke længere at afgive beføjelser til et kommunalt fællesskab kræver den eller de berørte kommunalbestyrelses godkendelse. Som anført fremgår det endog af bestemmelsens 1. pkt., at ophævelse af et kommunalt fællesskab kræver enighed blandt deltagerne.

På den baggrund er det Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at en bestemmelse om, at repræsentantskabet med 2/3 flertal kan træffe beslutning om et kommunalt fællesskabs opløsning, ikke kan tillægges betydning efter sit indhold.

Derfor er det ministeriets opfattelse, at sådanne bestemmelser ikke bør være indeholdt i vedtægterne for HMN I/S. Se nærmere i konklusionen nedenfor.

Konklusion:

Idet der henvises til bemærkningerne ovenfor til pkt. a til f, er Økonomi- og Indenrigsministeriets godkendelse af vedtægterne for HMN I/S betinget af, at følgende bestemmelse tilføjes som § 8, stk. 8:

"I det omfang repræsentantskabets beslutninger efter disse vedtægter, herunder om vedtægtsændringer, ændrer de beføjelser, som interessenterne har afgivet til selskabet, eller ændrer indholdet af vilkårene for afgivelsen af beføjelserne, skal beslutningerne godkendes af de deltagende kommunalbestyrelser i et møde."

Økonomi- og Indenrigsministeriet skal i den forbindelse bemærke, at det følger af § 60 i lov om kommunernes styrelse og § 14 i udkastet til vedtægter for HMN I/S, at de fleste repræsentantskabsbeslutninger nævnt under pkt. a) – f), skal godkendes af tilsynsmyndigheden, der i den forbindelse vil skulle tage stilling til, om beslutningerne er hjemlet i vedtægterne eller om de ændrer de beføjelser, som interessenterne har afgivet til selskabet, eller ændrer indholdet af vilkårene for afgivelsen af beføjelserne, og således skal træffes af de deltagende kommunalbestyrelser.

Idet der henvises til bemærkningerne ovenfor til pkt. g, er Økonomi- og Indenrigsministeriets godkendelse af vedtægterne for HMN I/S betinget af følgende ændringer af udkastet til vedtægter:

Nr. 1: I § 7, stk. 7, udgår nr. 3, og nr. 4 og 5 bliver nr. 3 og 4.

Nr. 2: I § 8, stk. 7, ændres "sammenslutning med andre selskaber, salg af datterselskaber og selskabets opløsning" til: "sammenslutning med andre selskaber og salg af datterselskaber".

Nr. 3: I § 16 udgår stk. 1, og stk. 2 og 3 bliver stk. 1 og 2.

Ad spørgsmål 3: Skal der stilles krav om, at HMN I/S skal aflægge regnskab efter de kommunale regnskabsregler?

Økonomi- og Indenrigsministeriet har ved brev af 22. november 2011, j.nr. 1108508, til en advokat afgivet en generel udtalelse, der bl.a. omfatter spørgsmålet om, hvorvidt den kommunale tilsynsmyndighed skal stille krav om, at et kommunalt fællesskab skal føre regnskab efter de kommunale regler, når der i særlovgivning er krav om, at

selskabet fører regnskab efter årsregnskabslovens regler. Kopi af dette brev er sendt til statsforvaltningerne.

Af brevet fremgår bl.a. følgende:

"Kommunale fællesskaber betragtes som en art "specialkommuner", dvs. selvstændige kommunale enheder, hvis kompetence i modsætning til almindelige kommuners er begrænset til løsning af de opgaver, som fællesskabet omfatter, jf. herved Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2010, side 514.

Kommunale fællesskaber er ligesom kommuner forpligtede til at overholde den lovgivning, der gælder for den type virksomhed, fællesskabet driver. Dette gælder også et eventuelt krav i sådan lovgivning om, at der for den pågældende virksomhed skal aflægges regnskab efter årsregnskabsloven. Et sådant krav fastsat i lovgivningen gælder således for et kommunalt fællesskab, uanset om dette fremgår af fællesskabets vedtægter eller ikke.

Tilsynsmyndigheden foretager ved godkendelsen af et samarbejde efter lov om kommunernes styrelse § 60 såvel et legalitets- som et hensigtsmæssighedstilsyn. Det påses bl.a., at vedtægterne harmonerer med kommunallovgivningen og dens forudsætninger.

Når der er tale om et kommunalt fællesskab, idet der ved den godkendte samarbejdsaftale etableres et selvstændigt styrelsesorgan for fællesskabet, vil der ofte i aftalen være optaget bestemmelser om, i hvilket omfang reglerne i lov om kommunernes styrelse skal finde anvendelse på fællesskabsorganet og dets virke. Vedrørende de styrelsesretlige spørgsmål, som ikke er reguleret i aftalen, er udgangspunktet, at reglerne i lov om kommunernes styrelse finder anvendelse på reguleringen af de interne forhold. Det forhold, at reglerne i lov om kommunernes styrelse er gengivet i aftalen, medfører således ikke i sig selv, at de regler i loven, der ikke er medtaget i aftalen, kan anses for fraveget. Dette gælder også de i denne lov fastsatte regler om regnskab og revision. Der henvises herved til lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2010, side 513 f.

Tilsynsmyndigheden kan ved godkendelse af vedtægterne for et kommunalt fællesskab, jf. § 60, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse, således godkende vedtægtsbestemmelser, der afviger fra lov om kommunernes styrelse.

Hvorvidt der ved godkendelse af vedtægterne for kommunale fællesskaber efter § 60 i lov om kommunernes styrelse skal stilles krav om aflæggelse af regnskab efter det kommunale budget- og regnskabssystem, afhænger af, hvorvidt det vil være i strid med kommunallovgivningen, dens forudsætninger eller i øvrigt må anses for uhensigtsmæssigt, at de kommunale fællesskaber ikke følger dette regelsæt ved deres regnskabsaflæggelse.

...

De kommunale fællesskabers regnskaber indgår ikke i opgørelsen af sammenlignelige oplysninger om kommunernes økonomi. Derfor er det ikke af hensyn til varetagelsen af dette formål nødvendigt at stille krav i vedtægterne om regnskabsaflæggelse efter de kommunale regnskabsregler.

...

I de tilfælde, hvor et kommunalt fællesskab er selvstændigt regnskabsførende, og hvor der i særlovgivningen er krav om regnskabsaflæggelse efter årsregnskabslovens regler, er der efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse ikke behov for i vedtægterne at stille krav om, at kommunale fællesskaber skal aflægge regnskab efter det kommunale budget- og regnskabssystem. Der kan således ikke i sådanne tilfælde, medmindre fællesskabet selv ytrer ønske herom, stilles krav om dobbelt regnskabsførelse. "

Kommunale naturgasselskaber, herunder HNG I/S, er selvstændigt regnskabsførende, og det følger af § 47 i lov om naturgasforsyning, at de skal aflægge regnskab efter årsregnskabsloven.

Herefter finder Økonomi- og Indenrigsministeriet ikke, at der skal stilles krav om, at vedtægterne for HNG I/S skal indeholde bestemmelse om, at selskabet tillige skal aflægge regnskab efter de kommunale regnskabsregler.

Kopi af dette brev er sendt til Statsforvaltningerne Hovedstaden, Midtjylland, Nordjylland og Sjælland.

Med venlig hilsen
Christian Vigh